Ազգ
Azg
armenian daily

22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1996 ՈՒՐԲԱԹ # 222 (1228)

Մինչեւ ուշ գիշեր «սպիտակ ծուխը» չբարձրացավ ՍԴ-ի կտուրից

Սակայն «սեւ ծուխն» էլ չբարձրացավ, եւ Սահմանադրական դատարանի առաջ ապատեղական երկար ժամեր անցկացնող լրագրողների խումբը գնաց մինչեւ այս առավոտյան ժամը 01:30, երբ մեր թերթն ստիպված էր առանց օրվա կարեւորագույն տեղեկության տպարան գնալ, ստիպված էր բավարարվել ճիշտերի դահլիճում ընթացող վիճաբանությունների մասին եզրակացությունների, այս ու այն կողմից հասնող շշուկներով: Սկզբում խմացվեց, որ դատարանը նախագահական ընտրության վիճարկվող արդյունքների մասին իր որոշումը կհրապարակի ժամը 22-ից ոչ շուտ: Ժամը 22:30-ին վրա հասավ ավելի անորոշ լուր. միայն ժամը 01:00-ին կտեղեկացվի, թե երբ է հայտարարվելու որոշման մասին: Իսկ թե որոշումը ինչ է, կայանալու եղանակից այս ճնշում եւ ՍԴ անդամներից ոչ մի խոսք չասվեց մինչեւ դրա հրապարակումը հետեւյալ օրը, բայց ի համար ավելի քան հստակ էր նաեւ, թե խնդրեք դատական որոշում էր կայացվելու, որի մասին մեր ու մաշկով համարում:

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅԵՐԵՆ

Խոսեր Լեռնային Ղարաբաղի նախագահական ընտրությունների շուրջ

Սփյուռքահայ հայտնի հասարակական գործչի ու հրապարակագրի այս ուսուցչական հոդվածը, գրված անգլերեն անցնող օրերին ուղեկից նամակով ուղարկվել է Մ. Նահանգներում ավելի քան 100 օրենսդրի սենատորների ու կոնգրեսականների: Առանցից դուրս նշելով ճշմարտության մեջ տեղ առած ոչ կառուցողական ընդդիմության Լ.Ղ.Հ. նախագահական ընտրությունների նկատմամբ:

ԼԵՒՈՆ ԱՒԱԳԵԱՆ

Թվում է, թե Հայաստանում նախագահական ընտրություններին հաջորդած բողոքները դեռ ուշ ժամանակ կտեւեն, քանի դեռ կա երկրի կառավարության վրա. հավանաբար առաջադիմության մասին ազգային դիվանագիտական ասպարեզներում: Ուշադրությունը հետադարձ ամերիկյան մտադրությանն էլ Հայաստանի բարեկամ եւ ոսկու թերթ կողմ ներկայացնել առանձին հուզախանդության քարոզչություններում, որոնցից դրանով առաջնորդել մայիսանն էլ հայտարարել նաեւ Ղարաբախտաբար, ընդդիմությունից կողմ ալեց առանձին ամերիկյան կողմից օրինավորված այդ խնդիր եւ բանակցերի հասարակ կայանալ հանրախառնության: Իսկ այս նոր զարգացման ակնհայտ առանձնահատկություններից մեկն էլ միջազգային հասարակայնության կողմից Լեռնային Ղարաբաղի վրա զորավարված քանակներ են լինելու հանրահավաքներ նոյեմբերի 24-ին նախատեսված նախագահական ընտրությունները, մասնավորապես որովհետեւ Հայաստանը (հետեւաբար նաեւ Ղարաբաղը) հանդարտվում է թույլ կողմ առաջինը դեկտեմբերին Լիսաբոնում (Պորտուգալիա) անցկացվելիք ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի կոնֆերանսին:

ԵԱՀԿ անդամ երկրների մի շարք արտաքին գործերի նախարարություններ հնարավոր են վերարտելու նախագահական ընտրություններ անցկացնելու Լեռնային Ղարաբաղի կառավարության որոշումը: Հատկապես անհանգստացնող է ավանդաբար հայասեր Ռուսաստանի դիրքորոշումը այս հարցում, քանի որ հակադիրությունը հարցը Հայաստանից բացի, հետաքրքրում է նաեւ Ռուսաստանին:

Վաշինգտոնը միշտ կլ ասում է, եղել ինքնավարավարական խոսքերը գիտեր տարածքային ամբողջականությունը դասավորելու սկզբունքին, որն ավելի նշանակալիություն է Ադրբեջանի համար:

Իրականում, որ Մինսկի խմբի անդամ չէ, բայց կենսականորեն շահագրգռված է հակամարտության լուծումով (կամ նաեւ չլուծվելուց), նույնպես հանդես է եկել հայտարարությամբ, որով «անընդունելի է» որակել տարածքի ընտրությունները:

Ընտրություններին ներդաշնակ վերաբերվող երկրները գտնում են, որ դրանց կայացումը կարող է ազդել խաղաղության բանակցությունների վրա եւ էլ ավելի բարդացնել էլ գտնելու հնարավորությունները: Բայց չէ՞ որ Լեռնային Ղարաբաղն իր առաջին նախագահական ընտրությունները, ըստ սահմանադրության, անցկացրեց երկու տարի առաջ եւ ոչ մի ծնել այդ ընտրությունները չանդրադարձան գտող ընթացող բանակցությունների վրա, բանակցություններ, որոնք առանց այն էլ այս անգամ կարծես թե փակուղի են մտել:

Տես # էջ 4

Եկող տարի Ջոն Միտչիները կփոխարինի Դեյվդ Միլլերին

ԼՈՆԴՈՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԻԳՐԱՆ: Եկող տարի կնշանակվի Հայաստանում Մեծ Բրիտանիայի նոր դեսպան: Ինչպես Լոնդոնում տեղի ունեցած ընդունելության ժամանակ հայտնեց ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանը, ներկայիս դեսպան Դեյվդ Միլլերին կփոխարինի Ջոն Միտչիները (John Mitchiner): Պրն Արարքցյանը մասնավորապես նշեց, որ ապագա դեսպանը սովորում է հայերեն, եւ 1997 թ. մարտին, երբ ստանձնում է պաշտոնը, Միտչիների ժամանումը Հայաստան, նա կարող է լիարժեք բարգմանիչի կարիք:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչապետ Արմեն Սարգսյանը ակնկալում է համագործակցություն քաղաքական բոլոր ուժերի հետ

ՀԱԿՈԲ ԱՍԱՏՐՅԱՆ

Երեկ, կառավարության նիստից հետո վարչապետ Արմեն Սարգսյանը կարճատեւ ճեպազրույց անցկացրեց լրագրողների հետ, նշելով, որ այս պահին նա պարբերաբար տեղյակ կպահի կառավարության ծրագրերին ու ընդունած որոշումներին: Վարչապետը տեղեկացրեց, որ իր կողմից արդարադատության նախարարին հանձնարարված է ուսումնասիրել դատական ծառայողի մասին օրենքի նախագծի վրա, ընդգծելով, որ այդ օրենքի առկայությունը է պայմանավորված դեպի քաղաքացու ազատության պաշտպանություն:

Այս օրենքի ընդունման ժամանակ հավելի կարեւորի նաեւ հասարակական կարծիքը: Հաջորդ հարցը բյուջետային հիմնարկների աշխատողների ժամանակին վճարման խնդիրն է: Վարչապետը նշեց, որ հանձնարարվել է հիմնավորելի չափի արագ ճշգրտական ծառայության հարցերը եւ վճարել աշխատավարձերը: Արմեն Սարգսյանը հավաստեց, որ այսօր խորհրդակցել է, թե դրանց մեծ մասը գտնված է, իսկ համապատասխան նախարարություններին հանձնարարվել է ժամանակին առանձին նկատառումներ, անհրաժեշտ դեպքում դրանց իրականացման բյուջե: Վարչապետը ընդգծեց նաեւ, որ արդեն սկսել են նրանց տեղեկատվական ֆինանսավորման նախարարությունը վճարել է համապատասխան նախարարություններին եւ հույս հայտնեց, որ 1–2 օրվա ընթացքում այդ խնդրով այս հարցերին: Սակայն հանձնարարվել է նաեւ, որ ֆինանսների նախարարությունը նույնպես առավել ուշադիր չլուծեցին եւ մինչեւ ամսվա վերջ վճարումները կատարվեն: Նախատեսվում է, որ նոյեմբերի 22-ին կառավարությունը կհանդիպի նաեւ կենսաթոշակային ֆոնդի հետ կապված հարցերը: Կառավարության նիստում քննարկել է նաեւ ներկայացված սեփականաշնորհման օբյեկտների ցանկի մեծ մասը, եղել են նաեւ օբյեկտներ, որոնց առթիվ հարցեր են առաջացել եւ հետ են վերադարձվել: Վարչապետի այն կարծիքին հայտնեց, որ սեփականաշնորհման բարդի չպետք է լինելի, այն պետք է տեղի ունենա արագ, քանի որ ձգձգված ընթացքը կարող է ֆինանսական եւ տնտեսական դժվարություններ ու ավելորդ կամ մեծ խնդիրներ առաջացնել: Վարչապետի նշեց, որ սեփականաշնորհումը պետք է նախապես կատարված լինի ոչ միայն արագ, այլեւ թափանցիկ եւ արտաքին ներդրումների համար:

Տես # էջ 3

ՆՇԱՆԱԿՈՒՄՆԵՐ

Արթուր Մեսչյանը եւ Սամվել Սեւադան վերադառնում են Երեւան՝ քաղաքապետարանում աշխատելու

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆ-ՊՐԵՍ: Երեւանի քաղաքապետ Վանո Սիրադեղյանի հրամանով, դեկտեմբերին ԱՄՆ-ից Երեւան կժամանեն Արթուր Մեսչյանը եւ Սամվել Սեւադան՝ ստանձնելու համապատասխանաբար քաղաքի գլխավոր ճարտարապետի եւ մշակույթի բաժնի պետի պաշտոնները: Այս մասին Արմենպրեսին հայտնեցին Երեւանի քաղաքապետարանում: Պետք է ասել, որ երկու ըստ երեւույթին Մեսչյանը ընդունված ճարտարապետ է, երկար տարիներ աշխատել է «Հայրուղենախագիծ» ինստիտուտում: Նրա նախագծով է կառուցվել, մասնավորապես, ՀՀ կառավարության ընդունելությունների տունը: Վերջին տարիներին ԱՄՆ-ում ապրելով ու բնակվելով, Մեսչյանը ստացել է նաեւ ճարտարապետական ներդրումային կրթություն: Ս. Սեւադան Հայաստանի արվեստասերների շրջանում ճանաչված երգիչ է, ԱՄՆ-ում ապրելու տարիներին հիմնադրել եւ խմբագրել է «Շրջապտույտ» հանդեսը, որը նաեւ փորձ էր պարբերականի շուրջ համախմբելու Հայաստանից գնացած մշակույթի գործիչներին:

ԲԵԼԱՌՈՒՍ

Ռուսաստանի ղեկավարությունը մեկնեց Մինսկ՝ հակամարտության կարգավորման նպատակով

21 ՆՈՅԵՄԲԵՐԻ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ», DW: Ռուսաստանի վարչապետ Չեռնոմիրդինը եւ խորհրդարանի 2 պալատների նախագահներ Գենադի Սելեզնյովն ու Եգոր Ստրոևը մեկնեցին Մինսկ, նպատակ ունենալով որոշակի միջնորդներ ստանձնելու Բելառուսի նախագահի եւ խորհրդարանի մի մասի միջեւ ծագած ճգնաժամային հակամարտության կարգավորմանը:

Վիկտոր Չեռնոմիրդինի կեանքի մի նախագահ Լուկաշենկոյի կողմից եւ Սելեզնյովը եւ Ստրոևը Բելառուսի խորհրդարանի նախագահ Շարեցկու հետ: Հետո տեղի կունենա ընդհանուր հանդիպում: Բելառուսի նախագահի մամուլի քարտուղարը բանակցությունները հանգել է բարդ: Սակայն մինչ այդ ԵԱՀԿ-ի ներկայացուցիչները հայտարարել էին, որ ՏԱՄՍ ը.-ի տարբերության խորհրդարանի կողմից առաջարկված նախկին տարբերակի, այս նախագծում կա նախագահի իրավասությունների մասին բաժին: Դիես է, դրանք ամենահետ են, իսկ Լուկաշենկոյի կողմից առաջարկված տարբերակում Լուկաշենկոն այսօր եղել է նիստում: Բելառուսում տեղի ունեցած խորհրդակցությունը եւ հայտարարեց, թե ոչ մի դեպքում չի հանձնի իր լիազորությունները [illegible] Մինսկում խորհրդարանի եւ կառավարության [illegible] ընթացքի համար հանդիպումը [illegible]:

Իսկ Ռուսաստանի Սահմանադրական դատարանի [illegible] [illegible]:

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Բախում դատարանն է շարունակելու բանաձեւի մշակումը

ԲԱՔՈՒ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես արդեն հայտնի է, նոյեմբերի 19-ին ադրբեջանական կողմի նախաձեռնությամբ Բաքվում կայացած դատարանական կառավարության հանդիպման մասնակիցները դեռ մանրամասնորեն քննարկում են [illegible]

[illegible]

ՀՀ ԱՄՆ-ի ԿԱՌՈՒՑՈՒՄԸ

Ուրվագծվո՞ւմ է 2-րդ ԱԷԿ-ի կառուցումը

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ՀՀ էներգետիկայի նախարարության կոլեգիայի վերջերս կայացած ընդլայնված նիստում, կարեւորելով հանրապետության տնտեսական զարգացման բնագավառում էներգետիկայի դերն ու նշանակությունը, ՀՀ էներգետիկայի նախարար Գագիկ Մարտիրոսյանն անդրադարձավ նաեւ համակարգի միջին ու հեռահար ծրագրերին: 2 միլ դոլար վարկով նախատեսվում է առաջիկա տարիներին կատարել ԱԷԿ-ի, ՀԷԿ-երի եւ ՋԷԿ-երի տեխնիկական վերազինման ու վերակառուցողական աշխատանքներ: 70 մլն դոլարին համարժեք վարկի սահմաններում վերակառուցման աշխատանքներ կտարվեն գործող էլեկտրոցային ցանցերի տնտեսական ծառայություններում: Հեռահար ծրագրերով նախատեսված հանրապետության ծառայողների եւ գազի ոլորտների կազմակերպման, նոր ՀԷԿ-ի շահագործման եւ Հայաստանում նոր ԱԷԿ կառուցելու խնդիրները:

Կոբալիային՝ մահապատիժ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ, ՌՈՅԹԵՐ: Երեկ Վրաստանի Գերագույն դատարանը մահվան դատավճիռ է կայացրել Վրաստանի նախկին նախագահ Զվիադ Գամսախուրդիայի օգնականներից Լոթի Կոբալիայի: Կոբալիան [illegible] [illegible]

ԱԶԳ

ԸՆԹԱՑԻԿ

ԱԺ-ի նոյեմբերի 21-ի նիստի սկզբում Գ. Հարությունյանը տեղեկացրեց, որ ստացվել են բոլոր համայնքային համաձայնությունների անփոփ արձանագրությունները, ինչպես նաեւ ԿԸՀ-ի սեպտեմբերի 25-ին ընդունած որոշումը ստուգումների անցկացման կարգի մասին եւ մի շարք փաստաթղթեր դիմող կողմից: Այնուհետեւ պատասխանող կողմը միջնորդություն ներկայացրեց՝ ԿԸՀ անդամ Վ. Հախվերդյանի սեպտեմբերի 22-ի բվագրված զեկուցագիրը բողոքը կցել գործին: Հետո որոշվեց լսել պատասխանող կողմի ներկայացուցիչ ելույթը, առաջ անցնել դրա բերի 22-ը պեսական խորհրդակցություններով խոսք ընծեռած լայն հնարավորությունները օգտագործում էր ՀՀ նախագահի ընտրության մասին ՀՀ օրենքը քերմեացի պաշտպանելու համար:

Այնուհետեւ դիմող կողմից Հրանտ Խաչատրյանը նշեց, որ իրենք բնավ էլ չեն հրաժարվում ներկայացուցիչ ելույթից, պարզապես չէին պատկերացնում, որ նյութերի հետազոտումն այդքան արագ կավարտվի: Որպես ապացույց հավելում, Խաչատրյանը ժամանակ խնդրեց ելույթին պատրաստվելու համար: ԱԺ-ն բավարարեց այդ խնդրանքը, դիմող կողմին մինչեւ 2209 ով ավել: Արարատի մարզի միայն երկու համայնքներում Մանուկյանի ձայները պակաս են հաշվել 1658 ով, Տեր-Պետրոսյանինը՝ 1814 ով: Բաց այդ, Քոչարյանը նշեց, որ հանրապետության տարածքում գրեթե չկա այնպիսի ընտրատեղամաս, որտեղ խախտումներ չեն եղել: Դիմող կողմի ներկայացուցիչը նաեւ ավելացրեց, որ խնդիրն այսօր հաղթողին պարզելը չէ: Նա ափսոսանքով նշեց, որ անուղղակիորեն դատարանի այն տեղեկանքը, որը վերաբերում էր ընտրություններին ընտրողների մասնակցության բարձր տոկոսի հիմնավորվածու-

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

Վերջնական որոշումից առաջ

թյան խորհրդակցության:

Երկ ժամի որ դիմող կողմերը նիստին չէին մասնակցում, ներկայացուցիչ ելույթի համար ծայն տրվեց պատասխանող կողմին: Վ. Նազարյանի ելույթը հետեւյալ բնույթի բաժանման կարելի է ներարկել. ա) ՀՀ նախագահի ընտրության մասին օրենքի մեծամասնական ընտրությունների վերացման անհրաժեշտություն, բ) ամբողջական համակարգից ժառանգություն մնացած դատախազական համակարգի բարեփոխումների իրականացման անհրաժեշտություն, գ) դիմող կողմից պատասխանող կողմի «անմեղության կանխավարկածի» խախտում: ԱԺ նախագահին ընդմիջեց Նազարյանին ասելով, որ օրենքների մեկնաբանությունները պետք է կատարել խորհրդարանում: Սակայն զեկուցողը շարունակեց նույն ոգով: Ընդհանուր նա համոզմունք հայտնեց պատասխանող կողմի անունից, որ եթե դիմող կողմերը ընդհանուր իրավասություններից դատարաններին ուղղեին իրենց բողոքները, շատ ավելի ճիշտ կլիներ եւ ԱԺ դիմելու կարիք չէր լինի:

Վերջում Նազարյանը միջնորդեց ԱԺ-ին մերժել դիմող կողմերի դատական մի մասը՝ անվավեր ճանաչել ընտրությունների արդյունքները, բայց այդում հաստատել ԿԸՀ-ի 1996 թ. սեպտեմբերի 29-ի նիստի թիվ 22 անվավերից արձանագրությունը:

(Հարկ ենք համարում հիշեցնել,— որ Վ. Նազարյանը մինչեւ սեպտեմ- հաշվելով 45 րոպե:

Արդեն ներկայացուցիչ ելույթում նա նշեց, որ իրենք այն տեսակետին են, որ ԱԺ իրենց ներկայացրած փաստերը բավարար է դիմումը բավարարելու համար: Համապատասխաններին հաշվարկած բռնությունների, ծեծուկայությունների հետեւանքով իրենք զրկվել են օրենքով սահմանված կարգով շարունակելու ստուգումները, ընդգծեց Խաչատրյանը, ավելացնելով, որ Վանաձորի 50 տեղամասերում կեղծիքները ընդհանրապես չեն հաշվել: Խաչատրյանը վերջում նշեց, որ ԱԺ-ն այնպիսի որոշում պետք է կայացնի, որ հասարակությանը առաջացած հույսեր ներշնչի:

Շավարշ Քոչարյանը ներկայացուցիչ խոսքում ընդգծեց, որ «Հայաստանի պատմության մեջ սա առաջին նախադեպն է, երբ ԱԺ-ն վճիռ է կայացնում, որից կախված է մեր ողջ ապագան»: Այդ առումով նա ԱԺ-ի որոշումը համարեց «պատմական»: Քոչարյանը նկատեց, որ յուրաքանչյուր քաղաքացու սահմանադրական իրավունքն է ամեն ինչ իմանալ ընտրությունների, կատարված օրինախախտումների մասին, մինչդեռ ԿԸՀ-ն հրաժարվեց տրամադրել արձանագրությունների նմուշները: Նշվեց, որ միայն Արագածոտնի մարզում թվային տարբերությունները հետեւյալ պատկերն են ստեղծել. Վ. Մանուկյանի ձայները պակաս են հաշվել 1266 ով, Տեր-Պետրոսյա-

թյան ստուգմանը: Իսկ այն միջնորդությունները, որոնք ԱԺ-ն բավարարել է, մերժվել են ԿԸՀ-ի կողմից, ասաց Քոչարյանը:

Վերջում նա հույս հայտնեց, որ վճռի ընդունման ժամանակ ԱԺ-ի յուրաքանչյուր անդամ հավասարին կմնա իր խղճի ձայնին: «Հայաստանի ապագան ԱԺ-ի ձեռքում է», ընդգծեց Քոչարյանը: Հաջորդ ներկայացուցիչ ելույթն ունեցավ Մանուչարյանի ներկայացուցիչ Ա. Արշակյանը: Նա սկսեց այն հայտարարությամբ, բաց որի «Հայաստանում մամուլ չկա», որ մամուլը եւ լրատվական մյուս միջոցներն անաչառ չեն լուսաբանում ԱԺ-ի նիստերը: Հիշյալ հայտարարության առումով նշենք, որ գոհ ենք եւ լավ է, որ հայաստանյան մամուլը չի համապատասխանում Արշակ Արշակյանի պատկերացումներին, ծանոթանալով որ լրագրողները գրիչ են վերցնում ոչ ընդդիմության կամ իշխանությունների հաճոյանալու համար: Ինչեւէ: Արշակյանը ԱԺ-ին խնդրեց միջնորդել, որ ընտրությունների հետ կապված բոլոր փաստաթղթերը ոչ թե ոչնչացվեն 6 ամիս հետո, այլ պահպանվեն մինչեւ 6 տարի: Նա հույս հայտնեց, որ ԱԺ-ն չի դառնա Հայաստանում անարդարության դրոշակակիր եւ չի նպաստի արտագաղթի նոր ալիքին եւ քաղաքական առճակատման խնդիրների սկզբնավորմանը:

ՆԱԻՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Վարչապետ Արմեն Սարգսյանը ակնկալում է համագործակցություն բոլոր քաղաքական ուժերի հետ

Սկիզբը էջ 1

Անդրադառնալով 1997 թ. բյուջեին, վարչապետը հույս հայտնեց, որ մինչեւ հունվարի 1-ը այն կընդունվի եւ կգործի որպես օրենք: Այս խնդրում նա ակնկալեց կառավարության եւ ԱԺ-ի սերտ համագործակցությունը: Արմեն Սարգսյանը անդրադարձավ նաեւ Համաշխարհային բանկի ներկայացուցիչների հետ հանդիպմանը: Նշվեց նաեւ, որ ստացվում են հնարավոր ֆինանսական ներդրումներ կատարելու առաջին արձագանքները:

Լրագրողները տեղեկացվեցին նաեւ կառավարության ապարատի վերակառուցման, սփյուռքի հետ կապերի վարչության ստեղծման եւ այլ բարեփոխումների մասին:

Այն հարցին, թե հնարավոր է, որ Եվրախորհրդարանի հայտարարությունն ազդի Եվրամիության հետ հարաբերություններին, վարչապետը նշեց, թե ինքը մեծ խնդիրներ չի տեսնում, եւ այսօրվա վիճակով Հայաստանի համագործակցությունը Եվրամիության եւ նրա տարբեր օղակների հետ շարունակվում է: Նա հույս հայտնեց, որ այդ հարաբերություններն ավելի կխորանան, եւ որեւէ արգելք չի տեսնում: Իսկ այն հարցին, թե ներքաղաքական զարգացումները ինչպիսի ազդեցություն են թողնում կառավարության աշխատանքի վրա, վարչապետը նշեց, որ իրոք ներքաղաքական մթնոլորտը ակնհայտ դեր եւ ազդեցություն ունի ողջ տնտեսական, մշակութային, քաղաքական համակարգի եւ հետեւաբար նաեւ կառավարության գործունեության վրա: «Այս փուլում, որն իմ գնահատմամբ մեր երկրի համար շատ կարեւոր եւ բախտորոշ փուլ է, որը բնորոշվում է ամբողջ շրջանում տնտեսական մրցակցության շատ բարձր մակարդակով եւ լարվածությամբ, կարծում եմ, ներքաղաքական համագործակցության ոգին շատ էական է եւ կարեւոր», հայտարարեց վարչապետը:

Նրա ասելով, կառավարությունը եւ ինքը անձամբ բաց են երկխոսության եւ տարբեր կարծիքներ լսելու համար, հանդիպումներ են տեղի ունեցել տարբեր քաղաքական ուժերի, բարեգործական եւ մշակութային կազմակերպությունների հետ:

«Կառավարությունը պատրաստ է ոչ միայն լսելու, այլեւ խոսելու բոլորի հետ, որովհետեւ երկրի ապագան բոլորի պատասխանատվությունն է», ասաց նա:

Վերջում վարչապետը հավաստեց, թե Հայաստան գալուց առաջ ինքը մտավորապես գիտեր վիճակը, բայց իր սպասումներից ավելի լավ գտավ, քանի որ գալով Երեւան չէր կարծում, որ կհանդիպի համագործակցության պատրաստ այդքան մարդկանց ու կազմակերպությունների:

ԲԵՅՐՈՒԹ

Լիբանանում ՀՀ դեսպանի ինկնասիրտ կեցվածքը

«Երեւան» տեղեկատվական կենտրոնը վերոնշյալ խորագրի ներքո տեղեկացնում է, որ նոյեմբերի 18-ին Բեյրութի տարբեր համալսարանների հայ ուսանողները (մեր կարծիքով դաշնակցական կամ համակիր շրջանակներից - Ծ.Խ.) «Սեն Ժոզեֆ» համալսարանում կայացած հավաքի ընթացքում ննարկել են նախագահական ընտրություններից հետո Հայաստանում ստեղծված վիճակն ու վերջին իրադարձությունները: Լիբանանի հայ երիտասարդների եւ ուսանողների անունից կազմվել է, տեղեկացնում է «Երեւանը», մի հուշագիր՝ ուղղված Հայաստանի իշխանություններին: Ուսանողության պատվիրակության երկու անդամների ընդունել է Լիբանանում ՀՀ դեսպան Երվանդ Մելիքոնյանը, սակայն մերժել է ստանձնել հուշագիրը, առարկելով, թե աշխատանքային ժամն ավարտվել է, իսկ պատվիրակները որեւէ միություն կամ կազմակերպություն չեն ներկայացնում:

«Երեւան» տեղեկատվական կենտրոնն այս առթիվ հիշեցնում է, որ Իրանում ՀՀ դեսպանը նույնպես մերժել էր ընդունել իրանահայ 18 կազմակերպությունների նամակը՝ ուղղված ՀՀ Սահմանադրական դատարանին:

Մեր կողմից ավելացնենք, որ Իրանահայ մշակութային միությունն ու մի քանի այլ կազմակերպություններ ժամանակին բողոքել էին նշված 18 միությունների դեմ, որ նրանք դեմ են եղել ամբողջ իրանահայության անունից:

Ցավակցություն

Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչությունը, աշխատակազմը եւ ՀՌԱԿ «Կենտրոն» շրջանակի վարչությունը ցավակցում են Ռազմիկ Միրզոյանին եւ հարազատներին հոր

ՎԼԱԴԻՄԻՐ ՄԻՐԶՈՅԱՆԻ

վաղաժամ մահվան կապակցությամբ:

ՀԱՄԱՌՈՏ

«Պարդման»-ը միանում է ՀՌԱԿ ՀՎ հայտարարությանը

«Ազգին» հասցեագրված նամակում «Պարդման» բարեգործական հայրենակցական միության նախագահ Բ. Հ. Շահնազարյանը գրում է, որ «Պարդման» միությունը միանում է ԼՂՀ նախագահական ընտրությունների կապակցությամբ Հայաստանի Ռամկավար ազատական կուսակցության Հանրապետական վարչության երեկ հրապարակած (տես «Ազգ», 21 նոյեմբեր 1996 թ.) հայտարարությանը եւ, առաջ անցնելով, պաշտպանում Ռոբերտ Քոչարյանի թեկնածությունը նոյեմբերի 24-ին տեղի ունենալիք նախագահական ընտրություններում:

Դաժան հացադուլ

«Երեւան» տեղեկատվական կենտրոնը տեղեկացնում է, որ ՀՀ Ազգային անվտանգության նախարարության ներքին մեկուսարանում հացադուլ է սկսել նախագահական ընտրություններում Վազգեն Մանուկյանի վստահված անձ Արգիշտի Կիվիրյանը (ծնված 1974 թ.): Նա ձերբակալվել է հոկտեմբերի 2-ին, իսկ նոյեմբերի 19-ին հանդես է եկել մի հայտարարությամբ, որտեղ մասնավորապես պահանջել է անցկացնել նախագահական նոր ընտրություններ, վերականգնել ՀՅԴ կարգավիճակը, բանտերից ազատ արձակել քաղաքական բոլոր կալանավորներին եւ այլախոհներին, դադարեցնել քաղաքական հալածանքների համար հետապնդումները, դադարեցնել նաեւ «Դրո» եւ «31» գործերով հարուցված դատավարությունները: Ա. Կիվիրյանը նշել է նաեւ, որ նոյեմբերի 19-ին իր սկսած հացադուլն անժամկետ է:

Վերստին խախտվել է հրադադարը հայ-ադրբեջանական սահմանագոտում

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նոյեմբերի 20-ին ժամը 21:20-22:30-ը Ադրբեջանի զինված ուժերի ստորաբաժանումները հրաձգային տարատեսակ զենքերով գնդակոծել են Սյունիքի մարզի Ծիրանի Չոր բնակավայրի պաշտպանական դիրքերը: ՀՀ պաշտպանության նախարարության լրատվության ու մամուլի վարչությունից հայտնեցին, որ տուժածներ չկան: Հայաստանի զինված ուժերի ստորաբաժանումների պատասխան գործողություններից հետո հակառակորդը [illegible] հարել է կրակը:

ՀՅԴ բյուրոյի անդամ Կարո Արմենյանի Կանադա մուտքը արգելված

ՄՈՆՐԵԱԼ: Կանադայում մեր թղթակցից տեղեկացանք, որ նոյեմբերի 15-ին Կանադայի կառավարությունն արգելք է դրել ՀՅԴ-ական ցության բյուրոյի անդամ Կարո Արմենյանի Կանադա մուտքին: Նույն օրը Տորոնտոյի Հայ կենտրոնի սրահում, կազմակերպությամբ ՀՅԴ Սողոմոն Թեհլիրյան կոմիտեի, նշվելու էր ՀՅԴ-ի 106 ամյակը, որտեղ իբրեւ գլխավոր բանախոս ելույթ էր ունենալու Կարո Արմենյանը: Տորոնտոյի օդանավակայանում վերջինս շուրջ 2 ժամ հարցաքննվելուց հետո հաջորդ օդանավով վերադարձվել է Վաշինգտոն:

Հետաքրքրական է, որ, ինչպես նշում է մեր թղթակիցը, շուրջ մեկուկես ամիս առաջ Կ. Արմենյանին անարգել մուտք էր գործել Կանադա: Հետեւաբար, ինչ որ բան փոխվել է նրա նկատմամբ կանադական իշխանությունների վերաբերմունքի մեջ այդ ժամանակահատվածում:

Մեր թղթակիցը տեղեկացնում է նաեւ, որ առաջիկա դեկտեմբերի 8-ին Մոնրեալի Հայ կենտրոնի «Ա. Ա. Համազգային» սրահում կայանալիք ՀՅԴ օրվան նվիրված հանդիսությանը բանախոսելու է հրավիրված Բեյրութից ՀՅԴ բյուրոյի անդամ (ըստ ոմանց ներկայացուցիչ) Բենո Թոնոյանը: Հետաքրքիր է, որ Կ. Արմենյանի պարագան նրան մղելու՞ է վերստուգության ենթարկելու իր այցը Կանադա:

Մեր կողմից հիշեցնենք, որ նախապես Կանադայի իշխանությունները մուտքի արգելք էին դրել ՀՅԴ նախորդ բյուրոյի ներկայացուցիչ Հրայր Մարուխյանի դեմ, ինչի առթիվ դաշնակցությունը բողոք էր ներկայացրել եւ բացատրություն պահանջել կանադական իշխանություններից:

Կարմիր խաչը՝ երեխաներին

ԱՇՏԱՐԱԿ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հայկական Կարմիր խաչի ընկերության Աշտարակի շրջանային կազմակերպությունը հերթական օգնությունն է հասցնում (հիմնականում հագուստ) այս անգամ մարզի մինչեւ 16 տարեկան հաշմանդամ, բազմազավակ երեխաներին: Մարզի 4 տարածաշրջանների ներկայացուցիչներից կազմված հանձնախումբը ճշգրտել է նման կարիքավորների ցուցակը (շուրջ 400 մարդ):

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
[illegible]
[illegible]
«Ազգ» թերթի [illegible]
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՎԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / հեռ 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային սարքերը «Ազգ» թերթի
Ձեռքը «Ազգին» պատկանում է
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone 521635
47 Hanrapetutian st.
Yerevan, Armenia 375010

ԱԶԳ

ընթացիկ

«Եռանկյան Երևանի» նոյեմբերի 16-ի համարում լույս է տեսել Վազգենակ Տերտերյանի «Ո՞մ կողմից և ինչպե՞ս է ճնշվում ՀՀ նախագահը» վերտառությամբ մի պամֆլետ, ամբողջովին նվիրված իմ հանդեպ անձի վարկաբեկմանը. [illegible]

[illegible]

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Ո՞վ եւ ինչպե՞ս է «պաշտպանում» հանրապետության նախագահին

[illegible]

ԵՐԵՎԱՆ

Մայրաքաղաքին առանձին բյուջե է անհրաժեշտ

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: 1997 թ. պետբյուջեի նախագծով Երեւանի համար առանձին բյուջե չի նախատեսվում: [illegible]

Ծառայությունը կոչված է կարգավորելու միգրացիոն գործընթացները

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Ըստ տարբեր գնահատումների, վերջին հինգ տարվա ընթացքում Հայաստանից գաղթել են մոտավորապես 670 հազար մարդ», ասաց Հայաստանում [illegible]

ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ

Ուսանողությունը զորակցում է իր ընկերներին

Նոյեմբերի 21-ին ԵՊՀ-ում տեղի ունեցավ ուսանողության հավաք «Ազգային ղեկավարություն» կուսակցության անդամ Սուրեն Սուրենյանցի նախաձեռնությամբ: Քննարկվեց սեպտեմբերի 25-ի գիշերվա դեպքերից հետո ձերբակալված եւ մինչեւ այսօր Նուբարաշենի բանտում գտնվող 2 երիտասարդների՝ ասպիրանտ Վահե Սաւսըյանի եւ ուսանող, Արդարություն ուսանողական արհմիության նախագահ Սիմակ Սուրենյանցի հարցը: Ո՞րն է մոտ 50 օր ազատազրկված այս երիտասարդների մեղքը, որ նրանք 100-ավոր այլ մարդկանց հետ գտնվել են դեպքի վայրում: Ինչպես նշեց Ս. Սուրենյանցը, քաղաքացիական գիտակցություն ունեցող, իր երկրի ու նրա ապագայի տեր համարվող ուսանողությունը չի կարող անտարբեր մնալ այս փաստի նկատմամբ:

Քայլերի համաձայնությամբ ընդունվեց հայտարարություն, որ եթե 2 երիտասարդները ազատություն չստանան, ապա ուսանողությունը կդիմի վճռական քայլերի՝ զորակցելու իր ընկերներին: Հայտարարությունը դիմումի ձեւով ներկայացվելու է ԵՊՀ ռեկտորատ եւ կառավարության համապատասխան օղակներ:

[illegible]

ՍԵՄԻՆԱՐ

«Ազգային փոքրամասնությունները Հայաստանում: Իրավունքներ եւ պարտականություններ»

[illegible]

Ս. Գ.

ՍՈՑԻԱԼԱԿԱՆ

Խորհրդային ժամանակներում ուսուցիչները արտոնություններ ունեին, որոնք այսօր մոռացության են մատնվել: Ինչո՞ւ

Վերջին մի քանի տարիների ընթացքում ամբողջովին ոտնահարվել են ուսուցիչների իրավունքներն ու արտոնությունները: Ուսուցիչների աշխատավարձերը մի քանի ամիս ուշացումով վճարելը դարձել է սովորական երեւույթ, որին արդեն սովորել են:

Ժամանակին ուսուցիչը շատ արտոնություններ ուներ: Գյուղական վայրի ուսուցիչների եւ մանկավարժների արտոնությունները ծնվեցին դեռեւս 1948 թվականին: Ըստ դրա, սովորական, յոթամյա դպրոցների ուսուցիչներին, տնօրեններին եւ տեղակալներին ու նրանց հետ համատեղ ապրող ընտանիքի անդամներին տրամադրվում էր անվճար բնակարան՝ ջեռուցմամբ եւ լուսավորությամբ, այդ վայրի գործող նորմաներին համապատասխան:

Հետագայում (1951, 1955, 1960, 1961, 1966, 1971, 1975 թթ.) գործող որոշումը գնալով լրացվեց ու կատարելագործվեց: Այդ արտոնությունից օգտվելու իրավունք ստացան նաեւ դպրոցների եւ մանկապարտեզների ավագ քոլասավարներին, երեկոյան դպրոցների մանկավարժներին, ինչպես նաեւ քաղաքում բնակվող, բայց գյուղական դպրոցում աշխատողներին: Այդ արտոնությունները պահպանվում էին նաեւ այն ժամանակ, երբ անգամ գյուղական բնակավայրը վերակազմվում էր քաղաքատիպ կամ բանվորական ավանի: Իսկ վառելիքը ուսուցչին էր հասցվում մինչեւ սեպտեմբերի մեկը, տեղական իշխանությունների միջոցով:

Ուշադրության կենտրոնում էին նաեւ գյուղական վայրեր գործուղված երիտասարդ մասնագետները: Նրանց տրվում էր 2000 ռուբլու չափով վարկ՝ բնակելի տներ կառուցելու համար: Նրանց նկատմամբ աշխատանքի ամբողջ ժամանակամիջոցում խաղաղ զինվորական ծառայությունից տարկետում էր տրվում: Գյուղական վայրերում աշխատող բոլոր ուսուցիչները ազատվում էին գյուղատնտեսական հարկից:

1971 թ. ՀՍՍՀ Նախարարների խորհրդի թիվ 336 որոշմամբ բոլոր արտոնությունները տարածվեցին նաեւ գյուղական վայրերի նախադպրոցական հիմնարկների մանկավարժների վրա: Եղավ մի ժամանակ, երբ փոխհատուցվում էին նաեւ աշխատանքի համար երթեւեկող գյուղական ուսուցիչների տրանսպորտային ծախսերը:

Նման միջոցառումները ուսուցիչների սոցիալ-տնտեսական պայմանների բարելավման եւ գյուղական դպրոցներում մանկավարժական կադրերի ամրապնդման նպատակով էին իրականացվում:

Այս ամենը խորհրդային ժամանակներում: [illegible]

Իսկ այսօր չկան եւ արտոնություններ: [illegible]

[illegible]

ԱԶԳ

ազգային

Սկիզբը էջ 1

Կան, սակայն, մի շարք դրույթներ, որոնք այդ ընտրությունների անցկացումը նշված ժամկետում դարձնում են անհրաժեշտ: Դրանք են.

ա) Ղարաբաղի կառավարությունը ոչ թե վերջերս, այլ երկու տարի առաջ որոշում կայացրեց ընտրությունների անցկացման ամսաթվի վերաբերյալ: Սահմանադրության համաձայն, խորհրդարանը ընտրվում է նախագահից սկզբնական երկու տարվա ժամկետով, որից հետո հա-

Հյուսիսային Կիպրոսի ինքնակոչ մի կառավարություն, որն արդեն 22 տարի 30 հազար բնակիչների հովանավորությամբ սահ ընտրություններ է անցկացնում, մինչ բնակչությունները ընդունում են առանց էական տեղաշարժի:

Հետաքրքիրն այն է, որ թուրք փոքրամասնության ինքնակառավարման խորհուրդները դուրս մնալով մի երկրի տարածքի 38 տոկոսը գրաված Թուրքիան այժմ գրկում է մեկ ուրիշ ժողովրդի դատարաններ իր ինքնակառավար-

ներ ղարաբաղյան հակամարտությունը և համոզել, որ մղված պայքարը արդարացի է և օրինական: Սփյուռքահայերի համար նա դարձավ լեգենդար հերոսների Դավիթ Բեկի և Մխիթար Սպարապետի խորհրդանիշը: Բայց Քոչարյանը կարողացավ նրանցից իրեն հասած ժառանգությունը նորովի համընթացել մի մարտունակ բանակի ստեղծումով, որն ի վիճակի եղավ պարտության մատնել զորքերի հսկայական բանակին: Նրա կառավարությունների վառ ցու-

ՍՓՅՈՒՌՔ-ՀԱՅՐԵՆԻՔ

Խոհեր Լեռնային Ղարաբաղի նախագահական ընտրությունների շուրջ

մրցակցային ընտրություններով նախագահն ընտրվում է առաջիկա չորս տարվա համար:

բ) Ռուսաստանի արտգործնախարարությունը վիճարկում է, որ ազերի բնակչությունը, այդ տարածքից դուրս եկած լինելով, զրկված է ընտրություններին մասնակցելու իրավունքից: Բայց դա չափազանց անհեթեթ փաստարկ է, քանի որ ոչ Ռուսաստանը, ոչ էլ որևէ այլ երկիր նման հարց չբարձրացրեց այն ժամանակ, երբ Ադրբեջանն էր անցկացնում իր խորհրդարանական և նախագահական ընտրությունները: Չէ՞ որ այնտեղից վտարված կես միլիոն հայեր նույնպես զրկված էին այդ ընտրություններին մասնակցելու իրավունքից: Դեռ կա նաև այն հանգամանքը, որ ոչ բոլոր ազերի փախստականներն են Լեռնային Ղարաբաղից, որի բնակչությունը եղել 175 հազար էր պատերազմից առաջ, այժմ 150 հազար է: Փախստականների մեծ մասը Լեռնային Ղարաբաղի տարածքից դուրս գտնվող ադրբեջանական քաղաքներից և գյուղերից պատերազմի հետևանքով տեղափոխված մարդիկ են, որոնք առանց այն էլ այդ ընտրություններին մասնակցելու իրավունք չունեն:

գ) Երբ նույնիսկ Լեռնային Ղարաբաղը Ադրբեջանի իրավասության տակ մնացած լիներ, միևնույն է, որպես ինքնավար մարզ իր ընտրությունները անցկացնելու էր: Այնպես որ ընտրությունները հետաձգելը կամ չեղյալ համարելը կարող է վերահսկել բանակցությունների արդյունքը շեղել հօգուտ Ադրբեջանի:

դ) ԵԱՀԿ երկրների Լեռնային Ղարաբաղին ներկայացրած պահանջներում հակասություն կա, քանի որ նրանք մի կողմից պահանջում են գործ ունենալ միայն ընտրյալ ներկայացուցչի հետ, իսկ մյուս կողմից արգելք են հանդիսանում այդ ներկայացուցչի ընտրությունների կազմակերպմանը: Նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի պաշտոնավարության ժամկետն ավարտվում է այս տարվա դեկտեմբերին: Որպեսզի նա կամ որևէ այլ ներկայացուցիչ կարողանա բանակցել իր ժողովրդի անունից, պարտավոր է վերանորոգել իր մանդատը:

ե) Թուրքական կառավարությունը, որը նույնպես հետամուտ է ընտրությունների չանցկացմանը, պետք է որ վերջինը լինի այդ մասին խոսողներից, նկատի ունենալով, որ 1974 թվին Կիպրոսի մի մասի գրավումից ի վեր նա այնտեղ հաստատել

ման իրավունքները: Պետք է նշել նաև, որ թուրք փոքրամասնությունը Կիպրոսում կազմում էր կղզու բնակչության ընդամենը 18 տոկոսը:

Երբ Թուրքիան կարող է հանդուրժել և խրախուսել ընտրությունների անցկացումը Հյուսիսային Կիպրոսում, նա պետք է նույն տրամաբանությամբ կարողանա հանդուրժել և չառարկել ընտրությունների անցկացումը Լեռնային Ղարաբաղում:

Ղարաբաղը, մյուս կողմից, վճռականորեն է տրամադրված սահմանված ժամկետում անցկացնելու ընտրությունները: «Մենք շահագրգռված ենք խաղաղ ապահովելու բոլորին, որ Ղարաբաղում ընտրությունները կլինեն բաց և արդար», հայտարարեց վերջերս Ռոբերտ Քոչարյանը, ավելացնելով, որ միջազգային դիտորդներ նույնպես կհրավիրվեն: Ինչ վերաբերում է ընդդիմադիր թեկնածուների և նրանց ծրագրերի առկայությանը, Քոչարյանը բացատրեց, որ չնայած թեկնածուներ կան, սակայն հիմնահարցերի, այդ թվում նաև Ղարաբաղի ապագայի վերաբերյալ տարաձայնություններ չկան: «Այդ թեկնածուները պայքարում են ոչ թե հանուն տարբեր ծրագրերի, այլ հանուն միևնույն ծրագրի ավելի լավ կիրառման»:

Նախագահի պաշտոնի համար հետևյալ երեք թեկնածուներն են մասնակցում ընտրարշավին. Լեռնային Ղարաբաղի խորհրդարանի անդամ Բորիս Առուշանյանը, ԼՂ-ի կոմկուսի նախագահ Հրանտ Մելքոնյանը և ներկայիս նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Վերջինս բոլոր ցուցանիշներով կարծես ունի նախագահ ընտրվելու բոլոր շանսերը, քանի որ մեծ ժողովրդականություն է վայելում ինչպես երկրի ներսում, այնպես էլ արտասահմանում: Ճիշտ, իր պաշտոնավարության ընթացքում նա ցուցաբերել է իմաստնություն, շրջահայացություն և խիզախություն, որոնցով էլ վաստակել է վստահություն և հարգանք Ղարաբաղում: Իր արտասահման կատարած այցելությունների և բանակցությունների միջոցով նա հայտնվել է միջազգային քաղաքական ասպարեզում: Անցյալ տարի ԱՄՆ կատարած այցելության ժամանակ նա մեծապես տպավորեց իր զրուցակիցներին, որպես կայացած պետական գործիչ: Հրապարակային ելույթներում նա յուրահատուկ խելամիտ և սթափ արտահայտվեց: Իսկ օտարերկրյա ղեկավարների հետ անձնական հանդիպումների ժամանակ կարողացավ հիմնավորապես ներկայաց-

ցանիշը Երևանի հեռուստատեսությամբ նոյեմբերի 28-ին եթեր արձակված այն հարցազրույցն էր, որտեղ նա հստակ ձևակերպումներով և տրամաբանական փաստարկներով շարադրեց իր կառավարության դիրքորոշումը Ղարաբաղի հակամարտության շուրջ ընթացող ներկա բանակցություններում: Իսկ, Ալիևի խորհրդական Գուլիզադեի այն հայտարարությանը, թե Ադրբեջանը պատրաստ է ամենաբարձր մակարդակի ինքնավարություն շնորհել Լեռնային Ղարաբաղին, Քոչարյանը պատասխանեց, որ Ադրբեջանը ներկայումս ոչինչ չունի շնորհելու Ղարաբաղին: «Մենք արդեն ձեռք ենք բերել մեր ազատությունն ու անկախությունը և մտադիր չենք վերադառնալ ինքնավարության մակարդակին: Ադրբեջանը ցանկանում է Լեռնային Ղարաբաղին տալ մի բան, որն այլևս չունի և փոխարենը մեզանից ցանկանում է վերցնել այն, ինչ մենք իրականում ձեռք ենք բերել: Այն կողմը, որ տանուլ է տվել պատերազմը, այժմ ավելի շատ հարցեր ունի լուծելու, քան այն, որ հաղթանակ է տարել: Այնպես որ պարտված կողմը պարտավոր է կատարել առաջին քայլը»:

Միաժամանակ շատերը կարող են գլխավորել և մտահոգվել, թե ինչքան ճնշում է գործադրվում Ղարաբաղի և Հայաստանի կառավարությունների վրա՝ չեղյալ համարելու կամ հետաձգելու կառավարության կողմից նախօրոք նախատեսված այս նախագահական ընտրությունները: Բայց Ղարաբաղի ներկայացուցիչները կարիք ունեն ժողովրդական մանդատների, որոնցով կարող են վճռականորեն հանդես գալ այդ բանակցություններում: Իսկ այդ մանդատները կարելի է ձեռք բերել միայն ժողովրդավարական ընտրությունների անցկացման միջոցով:

Սփյուռքահայերը չեն կարող անտարբեր մնալ Ղարաբաղի պատմության այս վճռորոշ պահին: Սփյուռքահայերից շատերը պայքարել են ղարաբաղյան մարտերում և նույնիսկ զոհել իրենց կյանքը: Այժմ մենք կարող ենք մեր ձայնը բարձրացնել և մեր խոսքը ընտրած օրենսդիրների միջոցով պետդեպարտամենտում լսելի դարձնել այն: Ղարաբաղը կարիք ունի ժողովրդական մանդատով ընտրված մի նախագահի, երբ կողմերը կրկին հավաքվում են այդ երկրի ներկայացուցիչների ստեղծած կոնֆերանսում: Այնպես որ ընտրությունը պետք է տեղի ունենա, առանց խոչընդոտների, նշված օրը՝ նոյեմբերի 24-ին:

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՒՅՑ

«Նոր հայերը» հին երևույթ են

Երբեմն թվում է, թե մեր ժամանակը կանգ է առել, կամ հետ է ընկել առնվազն հարյուր տարով: Ինչպես ասեն, ոնց որ վերջերս մեր ժամացույցերի սլաքը հետ տարան մեկ ժամով: Հրաշք չկատարվեց: Մեկ ժամ շուտ ենք քնում, մեկ ժամ ուշ արթնանում: Մենք մնում ենք նույնը, իսկ ժամանակը գնում է մեր կյանքից, իսկ ժամանակը չափվում է «Բախտագուշակով», իսկ որի (դա մենք չենք նկատում գալակտիկա) ժամանակը «նոր հայերինն» է, որոնք հարյուր տարուց ավելի առաջ արդեն մեկ են 21-րդ դար: Մի խոսքով, առաջացել նոր հայերինն է, և քանի դեռ բոլորս չենք նորացել, այսինքն չենք հարստացել, սեփական գործ չենք ձեռնարկել, որևէ կոմպանիայի (ամենևին էլ պարտադիր չէ) անդամ չենք, առևտրով չենք զբաղվում, ինքնաստեղծ չենք, չենք լուսավորել ներքին ու մեծահարուստ ռուսախոսներով, ապա ամենևին հարյուր տարով հետ ենք մնացել արդի կյանքից:

Ինչ խոսք, հայերս շատ հնուց ենք գալիս, սակայն հետաքրքիր է, թե ինչ էինք անում հենց մեկ դար առաջ, երբ նույն լուսավորյալ գաղափարները ազատություն, հավասարություն, եղբայրություն կարգախոսներով ներխուժել էին մեր տառապյալ երկիրը՝ փոփոխելով հայ հասարակական կյանքի բոլոր ոլորտները:

Ինչ էր գրում հայ մամուլը, հատկապես նրա լուսավորյալ չափանիշը՝ «Մշակը», նրա անխոնջ խմբագիր Գրիգոր Արծրունին հարյուր և ավելի տարիներ առաջ: Ահա գրում էր մեր օրերի մասին:

Պարզվում է, հարաբերությունն մեզ, «հայերը Ասիայում առաջ եկող երևույթներ են: Նրանք իրենց հարևաններից տարբերվում են կրթությամբ, ընդունակություններով, բայց են իրենց հարևաններից կատարելագործված արհեստով, խնամված տեխնիկայով, գիտական մտքով, ընկերության աշխատասիրությամբ և տնտեսավարությամբ»: Իսկ, ո՞վ կարող է վիճել, թե այդպիսին չենք նաև այսօր: Սակայն «Մշակը» անխնա ծաղրում է այն առասներն ու սովորույթները, որոնք արգելակում են հասարակության առաջընթացը:

Այսպես, խոսելով քաղաքական ընտրություններից նույն ժամանակ հայ իրականությունը հնարավորություն էր ստացել հոգաբարձական ընտրություններ կատարելու, ինչպես հիմա, անգամ համայնքների և ավագանու: «Ժողովուրդը, գրում էր Արծրունին, առիթը ունի համախոհ չընտրելու ընդունակ ... «հարստության, ապահովության կամ դիրքի» ունեցողներին: Նշանավոր մարդիկ օգուտ բերելով ժողովրդի անձնազոհությամբ, հովանավորվում են նրանց, թե առանց այնպիսի հաստատակամ ասպարեզի, այնպիսի դատարկագլուխ մարդկանց, ինչը ժողովուրդը, ոչինչ անել չի կարող: Պետք է հավատալ և խմբվել, որ անհատականություն է արտահայտված հատուկ ուսուցմամբ և նրանց հանձնել մեր գործը: Նախանձը, հարստությունը մղում են մարդկանց և անհրաժեշտ այնքան, որ անհարկի է լինում հասցեն, թե արտաքին կանոններից էլ դուրս կարելի է ընտրել արժանի մարդիկ գտնել»:

Գրիգոր Արծրունին ոչ պատմաբան էր, ոչ մարգարե: Ազատական մտածող էր և բուրժուական ոճի ջատագով: Ավելացնենք միայն, որ դա 1872 թվականն էր, և առաջ տանելով իրենց սկզբունքները, ժողովրդի շահերին ծառայելով: Արծրունին և նրա համախոհները հայրենական գիտ- Պասկալիկների մեծամասնությունը «Մշակի» խմբագրատնից էին: Րաֆֆի, Արծրունի, Խրիմյան, Պերճ Պռոշյան (վերջինս հետագայում Թիֆլիսի քաղաքագլուխ ընտրվեց), Սուրենյանն ու Երևանի այլ մտավորականներ:

Ժամանակի նոր հայերի մասին Արծրունին այսպես է գրում. «Նոր հարուստ հայ, հարուստ անհատ, բայց չկա հարուստ տուն (միջին խավ): Հայոց կենդանության ժամանակակից մարմնացած հանդեսներությունն է: Նա միայն իր մասին է մտածում, առաջին նրա միտքը չի զբաղեցնում, նա ոչ միայն օգուտ չի բերում իր ղեկավարներից, այլև թույլ չի տալիս ուրիշներին իրենց ուժերը գործադրել հասարակության օգտին: Հայն ամեն ինչից առաջ է անձնական առումով, նյութական օգուտ, շահ, անկում: Եվ տեսա այդ նեղ, սահմանափակ, անհատականական ընդունակությունը հայի երբեմնի ավելի անում է գործնական ողջ: Հայը առում է սեփական հաշվով, պատվիրում է հաշվով... Ինչո՞ւ է հայը անսահման ղեկի սեփական լեզուն... որը հետո դրանից շահ չունի»:

Խոսելով տեղական խնդիրների մասին, Արծրունին գրում է. «Հայերի վաճառական ոգին հայտնի է ամբողջ աշխարհին: Առևտրի շնորհիվ հայը կարողացավ համաշխարհային հռչակ ստանալ: Հայը ուշի ուշով էր տարածվում Արևելքի երկրներում: Բայց 18-րդ դարից հայերի նոճոպորդը կորցրեց անկախությունը, նշանավոր վաճառականությունը: Հայը ընկավ ... նրանց պատրաստված և կառավարված չէր: Զինվելով ինքնուրույն, սակայն վերից, հայը զրկված է նախ ... հանդիպեց, հայերին է դառնում, որ հայը ամեն առևտրական միջնորդ է: Նա ինքը ոչինչ չի արտադրում, այլ միայն առնում ու ծախում է առաջացածը: Ինչ կլինի հայի, երբ նա համառությամբ շարունակի առևտուրն իր հասարակական գործունեության միակ ճյուղը համարել... միայն մանրավաճառության կամ տոկոսների ծառայելը ավելի կործանում է...

Ոչ մի երկիր չկա, որի բնակիչների մեծ մասը, երկրի բնական հարստությունը թողած, զբաղվի միայն առևտրով»:

Մեկ այլ հիմնախնդրի մասին. «Գաղթականությունը կործանարար է հայության համար: Գաղթականությունը եղել է Հայաստանի ու մեր ժողովրդական մտքի անկման պատճառը: Հայը առաջին անգամ խորը գյուղից փախչում է հողից և հետո միայն հեռացնում է նաև իր կեղծավոր կենցաղ ավելի միրանական ... երկիր»:

Իսկ կամ «Մեր հասարակության մեջ երբեք անհամար տարբեր կան: Մեր ծերերն ու մեր պատանի երիտասարդությունը»...

Ուրիշ շատ ու շատ բաներ կային «Մշակի» գաղափարների և առաջադրանքների, կյանքի բոլոր ոլորտների մասին է գրել: Կարդում ես ու հավատում, որ իրոք մեր ժամանակը շատ վաղ է սկսվել, և նոր հայերը հին երևույթ են:

Չձանձրացնենք ընթերցողին, ավելացնենք միայն, որ երբ այս ամենի հեղինակը ..., ապա ամբողջական կյանքի հարձակման կենտրոնից ինքնուրույն մտածողի ու քաղաքական այլ միջոցների «գաղափարախոսների» կողմից: Չեն բացառում, որ Արծրունին և «Մշակը» հետ արժանանան քաղաքականության ..., որովհետև նոր հայերը մեր հին պատմությունը, նրա շատ արժեքներ չափում են բոլորովին այլ արժեքով:

ԱՆՈՒՇ ԲԱԼԱՅԱՆ

ԱԶԳ

միջազգային

ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒՄ

ԿՀՎ-ի խայտառակությունը կամ՝ գործակալ հավաքագրողին էլ հավաքագրեցին

Հարոլդ Ջեյմս Նիկոլսոնը. ԿՀՎ-ի ամենաբարձրաստիճան աշխատակիցը, որը երբեւիցե վաճառվել է հակառակորդին

Ամերիկացիները զարմացած ու ցնցված են։ Պարզվում է, որ «սառը պատերազմի» ավարտն ամենեւին էլ չի մեղմացրել Մոսկվայի լրտեսական գործունեությունը։ Նոյեմբերի 16-ին Վաշինգտոնում ձերբակալվեց ԱՄՆ-ի Կենտրոնական հետախուզական վարչության վետերաններից մեկը՝ հետախուզությունում 16 տարվա աշխատանքային ստաժ ունեցող 46-ամյա Հարոլդ Ջեյմս Նիկոլսոնը։ «Պարոն Նիկոլսոնն իր հայրենիքը վաճառեց փողով, նրա այդ վարմունքի շարժառիթը ոչ թե գաղափարախոսությունն է, այլ ընչաքաղցությունը», հայտարարեց դաշնային դատախազ Հելեն Ֆեյհին այն բանից հետո, երբ Նիկոլսոնին բերեցին դատարան, որտեղ նրան Ռուսաստանի օգտին լրտեսելու մեղադրանք ներկայացվեց։ Ի դեպ, Նիկոլսոնը ԿՀՎ-ի ամենաբարձրաստիճան աշխատակիցն է, որին երբեւիցե այդպիսի մեղադրանք է ներկայացվել։ Նիկոլսոնն աշխատել է Մալայզիայում, Թայլանդում, Ռումինիայում, Ֆիլիպիններում եւ եղել է ԿՀՎ-ի մի շարք բաժինների աշխատակից։ Վերջերս նա պատասխան էր ստանձնել ահաբեկչության դեմ պայքարի բաժնում եւ ԿՀՎ-ի աշխատակիցների ուսուցմամբ եւ նախապատրաստությամբ էր զբաղված։ Կամ, պարզ ասած, այլ երկրներում գործակալներ էր հավաքագրում եւ այստեղ է ահա ԿՀՎ-ի խայտառակությունը. Ռուսաստանի հետախուզությանը հաջողվել է գործակալ դարձնել գործակալ հավաքագրողին։ Հետաքննությունների դաշնային բյուրոյի կողմից ներկայացված ամբաստանագրում նշվում է, որ խորհրդային ներկայացուցիչների հետ Նիկոլսոնը շփման մեջ է մտել դեռեւս 82-85 թվականներին, երբ նա աշխատում էր Ֆիլիպիններում։ Ոչ ՀԴԲ-ն եւ ոչ էլ ԿՀՎ-ն դեռեւս չեն հայտնել, թե երբ է Նիկոլսոնը հավաքագրվել, սակայն համաձայն ՀԴԲ-ի տվյալների, նա առնվազն 2 տարի գաղտնի տեղեկատվություն է հաղորդել Մոսկվային եւ կանխիկ ստացել դրա դիմաց 120 հազար դոլար։ Երբ 94 թվականի փետրվարին բացահայտվեց Մոսկվայի օգտին 9 տարի լրտեսություն կատարած ԿՀՎ-ի աշխատակից Օլդրիչ Էյմսը, ամերիկացիներն ավելի զգոն դարձան, խստացրին վերահսկողությունն իրենց գաղտնի ծառայությունների աշխատակիցների նկատմամբ եւ սկսեցին պարբերաբար նրանց ստուգել «սուտ դետեկտորով» ու հետաքրքրվել նրանց եկամուտներով։ Բարեփոխումներն օգուտ տվեցին. 95 թվականի հոկտեմբերին Նիկոլսոնը չկարողացավ խաբել «սուտ դետեկտորին», եւ այդ գերզգայուն սարքն արձանագրեց նրա հուզմունքն ու վախը։ Դրանից հետո ՀԴԲ-ն ու ԿՀՎ-ն համատեղ սկսեցին հետեւել նրան. լսել նրա հեռախոսային խոսակցությունները, ընթերցել փոստը, աշխատասենյակում թաքցված տեսախցիկով նկարահանել նրա ամեն մի քայլը։ Արդյունքները սպասել չտվեցին։ Այս տարվա ապրիլի 26-ին Նիկոլսոնը ԿՀՎ-ի մի քանի գրասենյակների աշխատակիցներից խնդրեց իրեն տրամադրել Չեչնիայի մասին գաղտնի տեղեկություններ, ասելով, թե իբր, ինքն այդ նյութերի կարիքն ունի եւ պետք է դրանք օգտագործի ԿՀՎ-ի նորակոչիկներին ուսուցանելու նպատակով։ Սակայն, ինչպես պարզվեց, Նիկոլսոնի պարտականությունների շրջանակների մեջ չի մտել Չեչնիայի հարցով որեւիցե ուսուցում անցկացնելը։ Հունիսի 27-ին ամերիկյան հետախույզները Սինգապուրում տեսան, թե ինչպես է Նիկոլսոնը, որի ձեռքին լուսանկարչական ապարատի պայուսակ կար, նստում Ռուսաստանի դեսպանատան դիվանագիտական ավտոմեքենան։ Բացի այդ, Սինգապուրից ԱՄՆ վերադառնալուց հետո Նիկոլսոնը ոչ թե փողի պակաս է զգացել, ինչպես սովորաբար լինում է գործուղումից վերադարձող աշխատակիցների հետ, այլ ընդհակառակը, դրամատան իր հաշվի համարին 8.300 դոլար է մուծել եւ դեռ 12 հազար էլ նվիրել որդուն նոր ավտոմեքենա գնելու համար։ Հուլիս ամսին ԿՀՎ-ի կողմից համակարգիչների ցանցում անցկացված ստուգումները բացահայտեցին, որ Նիկոլսոնն իր համակարգիչն օգտագործել է Ռուսաստան եւ Չեչնիա բառերով տեղեկություններ ստանալու համար, չնայած, որ այդպիսի առաջադրանք չի ունեցել։ Պարզվել է նաեւ, որ Նիկոլսոնը 2 անգամ փորձել է համակարգչով տեղեկություններ ստանալ Կենտրոնական Ասիային առնչվող փաստաթղթերից՝ չունենալով այդ բնագավառում համակարգչային մուտքի իրավունք։ Օգոստոսի 11-ին, ուսումնասիրելով Նիկոլսոնի ձեռքի փոքրիկ համակարգիչը, ՀԴԲ-ի աշխատակիցները հայտնաբերել են, որ այն գաղտնի նյութեր է պարունակում, մասնավորապես Չեչնիայի մասին ԿՀՎ-ի գաղտնի հաշվետվությունը, որոնք Նիկոլսոնն, ըստ երեւույթին, պատրաստվում էր վաճառել ռուսաստանցիներին։ Բացի այդ, նոյեմբերի 12-ին նրա աշխատասենյակում թաքցված տեսախցիկով հաջողվել է նկարահանել Նիկոլսոնին այն պահին, երբ նա ծնկաչոք լուսանկարում էր հատակին փռված գաղտնի փաստաթղթերը։ Իսկ, երբ ՀԴԲ-ն տեղեկացել է, որ նոյեմբերին Նիկոլսոնը մտադիր է մեկնել Շվեյցարիա, որտեղ ամսի 24-ին եւ 25-ին հանդիպի ռուսաստանցի իր կապավորին, բյուրոն այլեւս չի վարանել եւ Վաշինգտոնի Դալլաս օդանավակայանում ձերբակալել է Նիկոլսոնին այն պահին, երբ նա ցանկանում էր նստել Շվեյցարիա թռչող օդանավը։ Հարոլդ Նիկոլսոնի բացահայտումը կրկին բոլորին հիշեցնել տվեց Օլդրիչ Էյմսին, որի լրտեսության հետեւանքով Միացյալ Նահանգներին ահռելի նյութական

վնաս հասցվեց եւ, բացի այդ, սպանվեցին ԿՀՎ-ի 10 գործակալներ։ Սակայն Կենտրոնական հետախուզական վարչության տնօրեն Ջոն Դոյչը Վաշինգտոնում կայացած մամլո ասուլիսում լրագրողներին ասաց, թե չի կարելի համեմատել Էյմսի եւ Նիկոլսոնի գործերը. «Տվյալ պահին մենք տեղեկություններ չունենք այն մասին, թե Նիկոլսոնի լրտեսական գործունեության հետեւանքով արդյոք զոհվե՞լ են ՀԴԲ-ի կամ ԿՀՎ-ի հետ համագործակցող անձինք։ Մենք չենք կարող դեռեւս ճշգրիտ ասել, թե ինչ վնաս է հասցրել Նիկոլսոնը մեր գործողություններին, սակայն հավանական է, որ այդ վնասն այնպիսին չլինի, ինչպիսին Էյմսինն էր»։ Ջոն Դոյչն ասաց, սակայն, որ Նիկոլսոնի գործունեության հետեւանքով Ռուսաստանի հետախուզության ձեռքն են անցել արտասահմանի, այդ թվում նաեւ Մոսկվայի ամերիկյան հետախույզների մասին տվյալներ։ Այստեղ տեղին է հիշել Ջոհար Դուդաեւի սպանությունից հետո չեչեն առաջնորդների զայրույթը, որոնք ամերիկացիներին մեղադրեցին Ռուսաստանի հետախուզությանն իրենց մասին գաղտնի տեղեկություններ փոխանցելու մեջ։ Ջոհար Դուդաեւն օգտվում էր արբանյակային հեռախոսով եւ հանգիստ էր, քանի որ արբանյակն ամերիկյան էր։ Իսկ երբ Ռուսաստանի հատուկ ծառայություններին հաջողվեց Իչկերիայի նախագահի հեռախոսի միջոցով հայտնաբերել Դուդաեւի գտնվելու վայրը եւ հեռախոսի ազդանշանների վրա գնացող հրթիռով սպանել նրան, չեչեն առաջնորդները սկսեցին կասկածել, թե անհրաժեշտ տվյալները ռուսաստանցիներին ամերիկացիներն են տվել։ Հիմա պարզ է դառնում, որ դրանք Նիկոլսոնն է, ըստ երեւույթին, ծախել ու փոխանցել ռուսաստանցի իր գործակալին։

Ինչեւէ, Նիկոլսոնի բացահայտումն ամերիկյան հատուկ ծառայությունների մեծ հաջողությունն է։ Ավստրալիայի վարչապետ Ջոն Հաուարդի հետ բանակցություններ վարելուց հետո ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնը Կանբերրայում չորեքշաբթի օրը տեղի ունեցած մամլո ասուլիսում հայտարարեց, թե ԿՀՎ-ի աշխատակից Հարոլդ Նիկոլսոնի ձերբակալությունը ԿՀՎ-ի եւ ՀԴԲ-ի սերտ համագործակցության արդյունք էր, որի անհրաժեշտության մասին այս տարի ավելի վաղ ինքն էր կարգադրել։ Ռուսաստանի արտաքին հետախուզության ծառայությունը երեքշաբթի օրը հրաժարվեց որեւէ մեկնաբանությամբ հանդես գալուց։ Նախագահ Քլինթոնը հայտնեց, որ ԱՄՆ-ի պետքարտուղարի տեղակալ Սթրոբ Թալբոթը քննարկել է այդ գործը Ռուսաստանի պաշտոնյաների հետ։ Բիլ Քլինթոնը հրաժարվեց սակայն մանրամասներ հայտնել այդ հանդիպման մասին։

Երբ դատարանը Նիկոլսոնին մեղավոր ճանաչի, իսկ նրա դատապաշտպանը հինգշաբթի օրը հայտարարեց, թե իր պաշտպանյալը մտադիր է հերքել այն մեղադրանքը, թե ինքը գաղտնի տեղեկատվություն է փոխանցել Ռուսաստանին, նրան ցմահ բանտարկություն, կամ նույնիսկ պատժի գերագույն չափ է սպառնում։ Ցմահ բանտարկության դատապարտված Օլդրիչ Էյմսը ներկայումս ԱՄՆ-ի ամենաաղմկարար բանտարկյալն է։ Նա անընդհատ բողոքում է, թե բանտի ղեկավարությունը խախտում է բանտարկյալի իր իրավունքները, մասնավորապես, համարձակվում է վերահսկել իր նամակագրությունը։ Ըստ երեւույթին Միացյալ Նահանգները շուտով 2 այդպիսի բանտարկյալ կունենա։

ԳՐԻԳՈՐ ԷՄԻՆ-ՏԵՐՅԱՆ

Սկսվել է Բրիտանիա-մայրցամաք գազամուղի կառուցումը

Մեծ Բրիտանիան սկսել է իր տարածքում այն գազամուղի վերջնակետի կառուցման աշխատանքները, որը երկիրը միացնելու է մայրցամաքային Եվրոպայի հետ։ Նախագծի մասնակիցները հույս ունեն մինչեւ 1998 թ. հոկտեմբերի 1-ը սկսել բրիտանական գազի առաջին արտահանումները դեպի Բելգիա։ Գազամուղի արժեքը կազմում է 450 մլն ֆունտ ստեռլինգ։

Մասնագետների կարծիքով, նոր գազատարի գործարկումը նկատելի ազդեցություն կթողնի Արեւմտյան Եվրոպայի երկրներում [illegible] եւ գների մակարդակի վրա։

Նոր գազամուղի բաժնետերերը մեծ են նավթի ու գազի 9 խոշոր միջազգային ընկերությունները։ Գազամուղի կառուցվածքը թույլ է տալիս վառելիքի փոխադրումն իրականացնել երկու ուղղությամբ։ Այնպես որ, Հյուսիսային ծովի հանքավայրերի արտադրողականության անկման դեպքում Մեծ Բրիտանիան կկարողանա գազ ստանալ Ռուսաստանից կամ մեկ այլ հեռավոր մատակարարից։

Սակայն նախագծի ղեկավարները [illegible] են, թե դա երբ տեղի կունենա, [illegible] է պահանջվել 10 կամ 30 տարի հետո։

Գերմանական «Վինգաս» համատեղ ձեռնարկությունը, որը ներկայացնում են ռուսաստանյան «Գազպրոմը» եւ «Վինտերշալ» ֆիրման, [illegible] է մինչեւ 3 մլրդ խմ գազ վաճառել «Բրիտիշ գազի» եւ «Նորվեգիայի» հետ իր կնքած պայմանագրերի շրջանակներում։ Գազամուղի կարողությունը նախատեսված է 20 մլրդ խմ գազի տեղափոխման համար, ու կազմում է այդ վառելիքի նկատմամբ Մեծ Բրիտանիայի կարիքների 1/5-ը։

«ՖԱՅՆԵՆՇԸԼ ԹԱՅՄՍ»

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բուլղարիայի արտաքին պարտքի 80 տոկոսը գողությա՞ն արդյունք

20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Բուլղարիայի նախկին ղեկավար եւ կուսակցության առաջնորդ Տոդոր Ժիվկովը հայտնեց, որ երկրի արտաքին պարտքն իր իշխանության վերջին կազմել է 2, այլ ոչ թե 10 միլիարդ դոլար, ինչպես պնդում են Բուլղարիայի պաշտոնյաները։ «Ազատություն» ռադիոկայանին այսօր տրված հարցազրույցում Ժիվկովը պնդեց, որ գումարի այս տարբերությունը՝ 8 միլիարդ դոլարը գողացվել է իր նախկին գործընկերների կողմից, որոնք կազմակերպեցին իշխանությունից իր հեռացումը 89 թվականի վերջին։ Արտասահմանյան այդ հաշիվների անհայտացմանն առնչվող անձանց թվում Ժիվկովը մասնավորապես մատնանշեց նախկին վարչապետ Անդրեյ Լուկանովի անունը։ Լուկանովն անցած ամիս սպանվեց Սոֆիայում։ Նա 2 անգամ վարչապետ է եղել սոցիալիստների կառավարությունում։ Տոդոր Ժիվկովն անցած տարի անմեղ ճանաչվեց պետական գումարների յուրացման մեղադրանքով իրական գործում։ Ներկայումս նա տնային կալանքի տակ է Սոֆիայի իր բնակարանում եւ սպասում է իր դեմ հարուցված այլ գործի քննությանը։

Գրոզնիում 4 ռուսական զինվորներ էլ սպանվեցին

20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»։ Ռուս պաշտոնյաների տվյալներով, անհայտ անձինք դարանից 4 ռուս զինվոր են սպանել Գրոզնիի արվարձաններում գտնվող Ռուսաստանի ռազմական հենակետի մոտակայքում։ Այդ զինվորները Ռուսաստանի 205-րդ բրիգադից էին, այն 2 բրիգադներից մեկից, որոնք ռուսները մտադիր են թողնել Չեչնիայում։ Տեղի իշխանությունները պահանջում են այդ ուժերն էլ դուրս բերել Չեչնիայից։

ՌՈՒՄԻՆԻԱ

«Իլիեսկուի դարաշրջանի» ավարտը

«Այսօր պատմական օր է Ռումինիայի պատմության մեջ. առաջին անգամ երկրի ղեկավարն իշխանությունը կորցնում է ժողովրդավարական ուղիով։ Նրան չեն [illegible], չեն խեղդում, չեն գնդակահարում, ինչպես Չաուշեսկուին։ Նա պարզապես պարտվում է ընտրություններում եւ հեռանում»։ Ռումինիայի հեռուստատեսության [illegible] 66-ամյա Իոն Իլիեսկուին, որը երկիրը կառավարում էր 1989 թ.-ից [illegible]

*Ռումինիայի [illegible]

Էմիլ Կոնստանտինեսկուն տոնում է հաղթանակը

[illegible]

Իլիեսկուի 7-ամյա «դարաշրջանի» արդյունքները բնավ հուսադրող չեն։ [illegible] Այսօր Ռումինիայում միջին աշխատավարձը կազմում է 100 դոլար։

[illegible]

[illegible]

Մշակույթ

Համադաշնության նախագահը պատասխանելով հարցերին, անդրադառնալով Ռուսաստանի թատերական կյանքին, որ հետխորհրդային տարիների փակուղուց, կարծես, սկսում է լցվել ժողովուրդը, որի համար խորհրդային գրաքննության պայմաններում թատրոնը հրապարակախոսության ակնհայտ ամբիոն էր և որը, սակայն, ԽՍՀՄ փլուզումից հետո սկսեց ապրել «անփոփոխ բառի բառով» լքելով դահլիճները, սկսում է կացնում: «Որքանով ծանոթ եք հայկական թատրոնի հիմնախնդիրներին» հարցին պատասխանելով, ԹՄՄՀ նախագահն ասաց. «Հայկական թատրոնը հերոսաբար ջանում է գոյատևել անհնարին պայմաններում: Ինչպե՞ս կարելի է աշխատել և աշխատել 10-15 դոլարով, փորձեր անել և խաղալ չջեռուցվող դահլիճներում: Պետությունը, երբ մտածում է իր ապագայի, ազգի հոգևոր հարստության մասին, մշակույթը պետք է դարձնի իր հիմնական որ ներկայացման «տղիտակ բեմն» առաջիկայում կտեսնեն: Մեր հաջորդ հարցի պատասխանը (այն ուղղված էր Բելառուսի ԹԳՄ նախագահ, դրամատուրգ Ալեքսեյ Դուդարևին (ինչպիսի՞ն է բելառուսական թատրոնի այսօրը), համառոտ էր և սրամիտ. «Մեր և հայկական թատրոնի և ոչ միայն թատրոնի, այլև հասարակական կյանքի խնդիրներն այնքան նման են, որ երբեմն ինձ թվում է, թե հայրենիքում եմ (Ճիշտ է, մեր դահլիճները դեռ տաք են):

«Ազգի հոգևոր հարստության պահպանումը պետության առաջին մտահոգություններից պիտի լինի»

Մշակույթի նախարարությունում երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսը բազմամարդ էր. այստեղ էին երևանյան ամենամյա թատերական փառատոնի հյուրերը Ռուսաստանից, Բելառուսից, Վրաստանի թատերական գործիչները, Շտուտգարտի թատրոնի տնօրենը, ՀԹԳ ներկայացուցիչները, բոլորը պատրաստ բավարարելու լրագրողների հետաքրքրությունը: Հարցերի հիմնական մասն ուղղված էր թատերական միությունների միջազգային համադաշնության (ԹՄՄՀ) նախագահ Կիրիլ Լավրովին, որը և կրեց ասուլիսի «բեռը» (ի դեմս ոչ բաց ծանր, քանզի փորձառությամբ մեջ հայտնված լրագրողներն արդեն խոլ ծանոթ էին համադաշնության ծրագրերին):

վերադառնալ թատրոն, և բաց են կայացումներ այսօր էլ անցնում են երեկոյի հոծ հանդիսատեսով: Սակայն փոխվել են թատրոնին ներկայացվող պահանջները. հրապարակախոսություն չկա (գրաքննության բացակայությունը հրապարակախոսության բացակայությա՞ն է-Լ. Պ.), ժամանակակից դրամատուրգիա նույնպես. բեմադրվում են հիմնականում դասականների գործեր: Հարցերը պրն Լավրովին ստիպեցին կրկին ու կրկին վերադառնալ համադաշնության երկրների համագործակցությանը, առաջիկա ծրագրերին կապվելով «Ավե Մարիայով» սկսված համատեղ ներկայացումների ստեղծումը, միջազգային, մասնավորապես չինական փառատոների նախապատրաստությունը ու այլն մտահոգություններից մեկը: Մեր ղեկավարները այդ հասկացել են և բեկվող մշակույթի, փորձում են օգնել մշակույթը: Հավատում եմ, որ ձեր ղեկավարությունը նույնպես (ՀՀ նախագահի կինը, մասնավորապես, մեծ Ս. կարեկցանքով է վերաբերվում մշակույթի խնդիրներին»: Մեր հարցին պատասխանելով, պրն Լավրովը դրական գնահատեց համադաշնության առաջին համատեղ ներկայացումը՝ «Ավե Մարիա» երաժշտական միստերիան, որի պրեմիերան նախօրեին կայացավ Պարոնյան թատրոնի սառը դահլիճում. «Կարևորն այն էր, որ սկիզբ առավ թատերական նոր ձևը (բալետի և փոխադարձ զրակցության) հետաքրքիր գեղարվեստական և բեմական լուծումներով», միաժամանակ նշելով,

Լրագրողները հետաքրքրվեցին նաև «համադաշնություն-Գերմանիա» թատերական կապերի հեռանկարով, որը, ինչպես պարզվեց, Շտուտգարտի թատրոնի տնօրեն Միխայել Պրոզինի պատասխանից (վերջինս եկել է ծանոթանալու «Ավե Մարիայի» պրեմիերային մասնակցելու համար), առայժմ կոնկրետ ծրագրումներ չեն ակնկալվում, նկատի առնելով համատեղ ներկայացումներ ստեղծելու դժվարությունները: Գոհունակություն հայտնելով Հայաստանի մշակույթին առնչվելու հնարավորության համար պրն Պրոզինն ասաց. «Ուրախ եմ, որ այս ծանրակշիռ պայմաններում փորձում եք նոր կյանք տալ հայկական թատրոնին»:

ԼՈՒԻԶԱ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԳՐԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑՈՒՄ

«Հեղեղ, որ պետք է հանդարտեցվի», թե՞ «Գոտեմարտ մինչև խոնարհում»

Հավակնություններ չունեմ, ասում է բանաստեղծ Արիս Ղազինյանը

«Ղազինյանի տոմը ցնցեց ինձ, թվաց՝ «հայտնութենական» է, կրոնական ստեղծագործություն՝ ցնցող պատկերայնությամբ, անսովոր կերպարայնությամբ» (Մհեր Արշակյան): «Նոր ժանրի սկիզբ է, բերես՝ գտնված ձև տպագրվելու դժվարության պայմաններում: Փափազյանական ընույթ, ոլոռս մորենի. մոտավորապես այսպես զգացի տոմը» (Արմեն Շեկոյան): «Բառարաշարի ընեղ օգտագործում, անկախ գրական տեսակից (մենախոսություն, տոմ կամ մեկ այլ բան): Ազատ ոտանավոր, որ նաև ոտանավորի չափ ունի: Ճարտարապետական կառուցվածքի որոշ անհստակություն, որ բերես ճշտվելու կարիք ունի: Զգացմունք, ինքնաճանաչություն եմ մաղթում Արիս Ղազինյան բանաստեղծին» (Արշալույս Ղազինյան): «Պարականոն գործ է, որ ոճով, սխալվելու հավանականություն է ենթադրում: Ընթերցելու հնարավորության դեպքում կարելի էր ավելի որոշակի դառնալ ձևի և բովանդակության համապատասխանության մասին: Արտիստիզմ կա ոչ միայն մատուցման, այլև հենց տոմի մեջ: Դրված գերխնդիրը, բառը, բոլորները հետու են տանելու և անկանխելի բերելու հենց իրեն: Նյութի խտությունը, բառերի հեղեղը մի քիչ խանգարում են ընկալմանը» (Արտաշես Ղազարյան): «Երբ կարդում էր՝ գործեր, հեղինակներ հիշեցի: Զարմանալի՝ իր տարիքի համար երկար ճանապարհ է անցել Արիս Ղազինյանը, սա գոտեմարտ է մինչև խոնարհում, խոյացում: Թերությունը (երբ կա) կառուցվածքն է: Գործը պետք է ամբողջացվի» (Հենրիկ Բաբախանյան): «Պոեմը կառուցված է ցնցելու միտումով: Հավակնոտ է, գրված ոչ ընթերցվելու համար» (Մարինե Պետրոսյան): «Հայոց լեզվի շնահանդես է, հեղեղ (որը կարող է տիղմ բերել): Երևույթ է հենց այդ ամբողջը հիշելը» (Արայիկ Մարտիրոսյան): «Տաղանդավոր ասելը քիչ է: Կայացած բանաստեղծ է՝ սկսնակի ուղին բավական է անցել: Նարեկացու, Ծերենցի, Չարենցի շունչը կա տոմում, որ համաշխարհային գիտելիքների ծնունդն է»:

Բանաստեղծ, լրագրող Արիս Ղազինյանի «Թալանված ժառանգություն» տոմի՝ Գրողների միության փոքր դահլիճում կայացած քննարկումից է կարծիքների այս հավաքածուն, որ ամփոփեց ՀԳՄ քարտուղար Աբգար Ափինյանը. «Լեզվական վրիպումներ կան: Հոգուց բխած հեղեղ է, որ պետք է հանդարտեցվի, ներշնչանքի արդյունք»: Պոեմ հասկացողությունն այստեղ պայմանականորեն է օգտագործված, քանզի գործն ամփոփում է հինգ տոմ՝ «Ընտրանագրական վարկած», «Խենթ արքայի մենախոսությունը», «Զարթնիր, ախպար», «Կոմա», «Չոն ազատությամբ»: Քննարկումներից հետո, արդեն, «նեղ միջավայրում», Արիս Ղազինյանն ասաց. «Հերոսը չորս անգամ մահանում է բեմի վրա և դա 1,5 ժամվա նորմալ ընթացք է (հասկանում եմ նաև այն քննադատներին, որ կուզենային տոմն ավարտված տեսնել ինչ-որ հանգուցալուծում, փոխել մասերի տեղերը): Ցավում եմ, որ դա չի ընկալվել: Գուցե ինքս լավ չեմ ներկայացրել: Բանաստեղծ կոչվելու կամ այլ հավակնություններ չունեմ»:

Արիս Ղազինյանի և իր տոմերի մասին կարելի է երկար խոսել, սակայն, ինչպես ասում են, լավ է մեկ անգամ տեսնել, քան հարյուր անգամ լսել: Ուստի, սպասենք Արիսի առաջին գրքին, որ «Ազգ» օրաթերթի աջակցությամբ մինչև տարեվերջ, բերես, կլույս ընթերցողի սեղանին՝ առավելապես դարձնելով ձևի և բովանդակության, կառուցվածքի և լեզվական վրիպումների մասին տարաբնույթ դատողությունները:

Լ. Պ.

ՖՐԱՆՍԻԱ

Armenia classica շարքի 3-րդ ալբոմը՝ տարեվերջին

Իր 50-ամյակի առթիվ ֆրանսիական SM ձայնագրման ստուդիան այս տարվա սեպտեմբեր-նոյեմբերին լույս ընծայեց հայ դասական, հոգևոր և ծիսական երաժշտությանը նվիրված Armenia classica նոր հավաքածուի 1-ին և 2-րդ ալբոմները: Երաժշտական երկերի ձայնագրումը և վերամշակումը վարող ստուդիան Եվրոպայում մասնագիտացված է հատկապես եկեղեցական երաժշտության բնագավառում: SM ստուդիան տարեկան լույս է ընծայում 30–40 անուն ստեղծագործություն և, ի տարբերություն վերամասնագիտացված գրավոր անգլո-սաքսոնական խոշոր ստուդիաների, նախապատվությունը տալիս է նվիրյալներին ու հայտնի գործերի բազմազանությանը:

Հայկական երաժշտությանը նվիրված նոր հավաքածուի հեղինակը վերջին 4 տարում ստուդիայի դասական երաժշտության բաժնի ղեկավարն է: Նա և երաժշտագետ է և լավագույն կանոնավոր կերպով թողարկում է «Արմեն Տիգրանյան» սիմֆոնիկ նվագախմբի և Յոհաննիսյանի լույս տեսած «Նոյեմբերյան Աննան» անսամբլի երաժշտական բաժնի պատասխանատուն է: Սուրբ Կոմիտասի համալսարանի դահլիճում Կարոլին Աֆրիկյանի «Ավետման Դանիել ծննդյան» երաժշտական ասմունքով հավաքվում: Պատմական չէ, որ այն դարձավ Armenia classica հավաքածուի առաջին ալբոմը:

«Հայկական բանահյուսության և եկեղեցական երաժշտության ներդաշնակ զուգորդմամբ ստեղծված ու ռուսական Արևելքի և Արևմուտքի միավորումն է», մասնավորապես գրում է «Յուսն Արմենի» ամսագիրը իր նոյեմբերյան համարում: Ի դեպ, ֆրանսիական կոմպակտ լազերային ակնապատկի տեսքով վաճառքի էր հանվել արդեն այս տարվա օգոստոսին: Համերգային կատարմամբ ֆրանսիական կենտրոնի նոյեմբերի 30-ին Փարիզի Մադլենի թատրոնում հնչեցված Կարոլին Աֆրիկյանի ղեկավարությամբ, որը հայտնի է նաև որպես հայկական «Սինֆոնի Կոմիտաս» երգչախմբի գեղարվեստական ղեկավար:

Հոկտեմբերին լույս ընծայված հավաքածուի երկրորդ ալբոմն ընդգրկում է Կոմիտասի «Հայաստանյան երգերը» և «Գեղջկական երգերն ու պարերը»: Իսկ տարեվերջին Մարի Ենոքյան տների առթիվ նախատեսված է վաճառքի հանել երաժշտական հավաքածուի 3-րդ ալբոմը, որը կներկայացնի Կոմիտասի «Պատարագը» ամբողջությամբ:

Armenia classic շարքի ձայնագրությունները փաստորեն են հանդիսանում ամբողջ Եվրոպայում ոլորտի մասնագետ երաժշտագետների ուշադրության արժանացել: Բաց առավ, SM ձայնագրման ստուդիան հատկապես այդ նպատակով հայ երաժշտության ձայնագրությունները տպագրել է մեծ խանութների «Դասական երաժշտության» բաժիններում և ոչ թե առանձնահատուկ բաժնում իրենց նմանատիպերը ունեցող «Արևելքի ժողովուրդների երաժշտություն» բաժնում:

Դ. Բ.

Հայկ Խաչատրյանի «Գրական հիշատակարանը»

Պատմավիպասան և թարգմանիչ, ՀՀ պետական մրցանակի դափնեկիր Հայկ Խաչատրյանի ծննդյան 70-ամյակի նախօրեին, Հայկական հանրագիտարանի խմբագրությունը, ուր նա աշխատում է շուրջ կես դար, լույս ընծայեց նրա կյանքին, գրական ու աշխատանքային գործունեությանը վերաբերող նյութերի ժողովածուն՝ «Գրական հիշատակա-

րան» վերնագրով: Գրողի բեղուն գրչի արդյունքն են նրա հեղինակած շուրջ 40 գրքերն ու հազարավոր պատմվածքները: Հիշենք նրա «Տիգրան Մեծ», «Երբունի», «Արտաշես», «Արտավազդ», «Թորգոմ հայրը», «Եղիշե Սակարավայունց» վեպերը և ուրիշ երկեր: «Գրական հիշատակարանում» ամփոփված են նրա ինքնության և թարգմանական գրքերի ցանկերը և նրա մասին հայ ու այլազգի գրողների ընթերցողների մեծարանք կարծիքները: «Հարգելի Հայկ Խաչատրյան, ես մեծ եմ ես «Տիգրան Մեծը» բարձրսակ դրած» (ասում է Համլետ Մաթևոսյան): «Դու ես «Տիգրան Մեծ» պատմավեպով ծառայել ես պատմահայրության սերունդ» (գրականագետ Արտաշես Սիմոնյան): «Ինձ համար ձեր բոլոր գրքերն էլ հոգեհար մեղրահացեր են» (գրող Հրաչյա Բեգլարյան): Նույն ժողովածուում կգտնի ընթերցողը ավելին լավ ծանոթանալ սիրված գրողին և կազմակերպել նրան նվիրված միջոցառումներ:

ՀՐԱՉՅԱ ՀԱԿՈԲՅԱՆ

Ջազային երաժշտությունը չունի՞ երկրպագուներ Երևանում

Էստրադային ջազային ֆոլկի և ջիպ հարմոնիկ փոքր համերգասրահի ստեղծագործությունները նոյեմբերի քսանին համատեղ ներկայացրեցին «Երեկոյան ջազը լուրջ երգով և ան լուրջ կատակով է» տոմ ծրագիրը: Ակումբներից էլ արդեն պարզ էր, որ ներկայի ընթացքում պետք է հնչեր ջազային երաժշտության և ամենայն հավանականությամբ երգիծանք:

Երեկոն վարում էր հեռուստալրագրող Սիմոն Վանիկյանը, որը ներկայացրեց ֆոլկի սոստավները Աստղիկ և Էլլա Միրաքյաններին, Աննա և Աստղիկ Աղաջանյաններին, Լուսինե Կյուզյանին, որոնք համերգը և կան իրենց պատրաստած ջազ-սեյշն (ջազմենների խաղ) ծրագրով: Ու դահլիճը լցված էր կիսով չափ, վկայում էր այն, որ ջազային երաժշտությունը Երևանում դեռևս չունի իր երկրպագուները կամ էլ որ տոմսի արժեքը (500 դրամ) այնքան էլ մատչելի չէ: Այնուամենայնիվ, երեկոյի համերգային մասը կարելի է համարել կայացած, իսկ երգիծանքով հագեցած էին միայն այն համարները, որ կատարում էր ջազային ստուդիայի սաներից մեկը՝ Վահագն Միանոյանը: Նա հաջողությամբ նմանակեց հանրաճանաչ անսամբլ Լևոն Արծրունուն, Լուսինե Պողոսյանին:

ԱՆՈՒՇ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

«Լեդի Չատերլիի» ճապոներեն

Ճապոնացի ընթերցողներին այս ամիս վերջին հնարավորություն կընձեռվի ընթերցել իրենց մայրենի լեզվով տպագրված, առանց գրաքննական կրճատումների «Լեդի Չատերլիի սիրեկանը» վեպը: Ճապոնական Միացյալ Նահ. հրատարակչությունը հայտարարել է, թե Դ. Էյչ. Լոուրենսի 1928 թվին գրած վեպը ամբողջությամբ, հիմնված ամբողջովին լինի մինչ այդ նորից տպագրվելը 30 ին:

1950-ին Ճապոնիայի գերագույն դատարանը որոշել, որ գիրքը լրիվ թարգմանությունը անպարկեշտ է և հրամայեց կրճատել մոտ 80 էջ, իսկ Բրիտանիայում այն արգելված էր մինչև 1960 թվականը:

«Մենք կարծում ենք, որ ճապոնական հասարակության մեջ վերջին տարիներին տեղի ունեցած աշխարհայացքի փոփոխությունը ստիպում է դարձնում գիրքը լրիվ թարգմանությամբ հրատարակելը», ասել է հրատարակչության ներկայացուցիչ Սատոշի Նակամուրան:

Ի դեպ, պետք է նշել, որ ժամանակին կոչվող «մեծ ամոթալի գրականություն» ինչ համընդհանուր. Լոուրենսի ստեղծագործությունը կարելի է գնալ գեղարվեստական արժանիքի մասին հայտնի համաշխարհային գրականության շարքը:

«ԻՆՏԵՐՆԵՇՆԸԼ ՀԵՐԱԼԴ ՏՐԻԲՅՈՒՆ»

ԱԶԳ

Մարզական

ՉԵՄՊԻՈՆՆԵՐԻ ԼԻԳԱ

«Ծեր սինյորան» խայտառակ հավեհարդար տեսավ «կարմիր սատանաների» հետ

Անցնող շաբաթվա «Մանչեսթեր Յունայթեդի» տարեգրությունում «սև» օր դարձավ

ՀՐԱՅՐ ՆԱԶԱՐՅԱՆ.

Եվրոպայում կրկին ֆուտբոլային «հոդեն» էր բռնկվել: Կայացան Չեմպիոնների լիգայի խմբային մրցաշարի նախավերջին 5-րդ տուրի հանդիպումները:

«A» ենթախմբում մեծ հետաքրքրություն էր առաջացրել Անգլիայի «Այաքսի» և Ֆրանսիական «Օսերի» մրցամարտը: [illegible]

[illegible] նույն է «Ռեյնջերսը» կարել է դպաչխարը պատմականևոր նորմերը: Հանդիպման վերջնամասը ավելի ակտիվ անցկացրեցին հյուրերը: Նախ 73-րդ րոպեին Մաքս Դեննը չխրացրեց 11 մ հարվածը, իսկ այ նախևեր էլ փոխարինման դուրս եկած Յան Բերգերը կրճատեց հաշ[illegible]

[illegible]

ծով գնդակն ուղարկեց «Բորուսիայի» դարպասը: 5 րոպե անց նույն Դենքինսկին սխալեց սխալվել գերմանական դարպասապահ Շտեֆան Կլոսին, որը անհաջող խաղալով սխալված եկրորդ անգամ գնդակը դուրս բերեց ցանցից: [illegible]

[illegible]

[illegible]

Հաջորդ տուրում՝ ո՞վ «Ռոսենբորգը» 1-0 հաշվով հաղթեց «Գյոթեբորգին», առայժմ դրսից չէ: Իսկ «Պորտոյից» հետո ու բախտ կչեռն նա հասցեն հաղթանակի դրան:

Ինչևէ, բոլոր հանգերի վերջնական արդյունքները կպարզեն ենթախմբի 4-րդ կողմանույթ խմբային մրցաշարի վերջին տուրի հանդիպումները:

Մրցաշարային աղյուսակներ

«A» ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Գրասհոպեր	5	3	0	2	8-4	9
2. Այաքս	5	3	0	2	7-4	9
3. Օսեր	5	3	0	2	6-6	9
4. Գլազգո Ռ.	5	1	0	4	4-11	3

«B» ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ատլետիկո	5	3	1	1	11-4	10
2. Բորուսիա	5	3	1	1	9-5	10
3. Վիձեւ	5	1	1	3	6-9	4
4. Ստյաուա	5	1	1	3	2-10	4

«C» ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Յուվենտուս	5	4	1	0	9-1	13
2. Ֆեներբախչե	5	2	1	2	3-4	7
3. Մանչեսթեր Յ	5	2	0	3	4-3	6
4. Ռապիդ	5	0	2	3	2-10	2

«D» ենթախումբ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Պորտո	5	4	1	0	10-4	13
2. Միլան	5	2	1	2	12-9	7
3. Ռոսենբորգ	5	2	0	3	5-10	6
4. Գյոթեբորգ	5	1	0	4	7-11	3

ԽԱՂԱՆԿԱՐ

«Երեւանը» կհանդիպի ուժեղագույն թիմի հետ

Բուդապեշտում կայացավ ձախմատի եվրոպական չեմպիոնների գավաթի խաղարկության եզրափակիչ փուլի բացման արարողությունը եւ անցկացվեց հանդիպումների վիճակահանությունը, որը, ինչպես ընդունված է ամեն նման դեպքերում, արհեստական բնույթ էր կրում: Առավել ուժեղ դասակարգում ունեցող յոթ թիմերը առանձնացվել էին այն հաշվով, որ մրցաշարի սկզբում չհանդիպեն միմյանց: Ուժեղագույն թիմերի խմբում հայտնվեցին Ռուսաստանի երկու թիմեր՝ Կազանի «Թաթարանգազ-Իրիկը», Նովոսիբիրսկի «Սիբենկոբանկը», ինչպես նաեւ գերմանական «Սոլինգեն» եւ լեհական «Բոռովեցս-91»-ը:

Ինչպես հաղորդեցին Հունգարիայի ձախմատային ֆեդերացիայից, Հայաստանի «Երեւան» թիմը վիճակահանության համաձայն կհանդիպի ամենաուժեղ գործակից ունեցող թիմի՝ «Թաթարանգազի» հետ, որի կազմում են հանրահայտ գրոսմայստերներ Դրեեւը, Դաուտովը, Վիժմանավինը, Խալիֆմանը, Բոլոգանը, Ցեշկովսկին:

Բուդապեշտից նաեւ հայտնեցին, որ աշխարհի չեմպիոն Գարրի Կասպարովը չի մասնակցել Հունգարիա մրցումներին, որ Կասպարովը հայտարարված էր «Բոռովեց» թիմի կազմում:

Վ. Տ.

Գավաթի խաղարկությունը հյուրերի մասնակցությամբ

Նոյեմբերի 20-ին մայրաքաղաքի «Գրանդ» մարզադահլիճում մեկնարկեց Հայաստանի բասկետբոլի ֆեդերացիայի գավաթի բաց խաղարկությունը: Առաջին անգամ անցկացվում է 3-րդ անգամ: Այս տարի մրցաշարին մասնակցում են կանանց 4 («Ախուրյան», ՖԻՄԱ, «Գրանդ», «Մակխարի» Վրաստան) եւ տղամարդկանց 6 (ԲԿՄԱ, ՖԻՄԱ, «Գրանդ», «Դինամո» Սոխ, «Մակխարի» Վրաստան եւ «Յարոկ» Իրան) թիմեր: Առաջին օրը ՖԻՄԱ-ն 102-57 հաշվով հաղթեց Սոխի «Դինամոյին», իսկ «Գրանդը» 82-95 հաշվով զիջեց հանրապետության չեմպիոնին ԲԿՄԱ-ին: Երեկ տեղի ունեցավ մրցաշարի հանդիսավոր բացումը, իսկ այսօր պայքարի մեջ կներգրավվեն կանանց թիմերը: Մրցաշարը կավարտվի նոյեմբերի 24-ին:

Հայ ֆիքոխիստները առաջինն են Կովկասում

Ինչպես հայտնեցին սպորտային լրատվական ծառայությունից, վերջերս ֆիքոխինգի Հայաստանի հավաքականը մասնակցեց Թբիլիսիում կայացած միջազգային մրցաշարին, որտեղ հանդես եկան Հյուսիսային Կովկասի եւ Անդրկովկասի հանրապետությունների թիմերը: Մրցաշարի մասնակիցներն ուժերը չափեցին 14 քաշային կարգերում: Հայաստանի մարզիկները ելույթ ունեցան 10 քաշային կարգերում եւ գրավեցին 6-րդ հորիզոնը: Հայ մարզիկներից ոսկե մեդալ նվաճեց Եվրոպայի չեմպիոն Արմեն Խաչատրյանը (67 կգ), որը արժանացավ նաեւ լավագույն տեխնիկայի համար սահմանված մրցանակին, Վարդ Մկոյանը (39 կգ), Դավիթ Հարությունյանը (47 կգ), Արսեն Աթանեսյանը (28 կգ), Սամվել Արզումանյանը (57 կգ), Ռուբեն Ղարագյոզյանը (52 կգ), Ռոստոմ Լավերդյանը (60 կգ) եւ Կարեն Չեմյանը (63,5 կգ): Թիմի մարզիկներն Արսեն Յարությունյանը եւ Վլադիմիր Հակոբյանը գլխավորած հավաքականը առաջինն էր թիմային հաշվարկում:

Ավելացնենք, որ մրցումներին ներկա էր նաեւ միջազգային կարգի մրցավար Հմայակ Թադեւոսյանը, որի կողմից մասնագիտական ղեկավարում է ֆիքոխինգի համապատասխան ֆեդերացիայի նախագահ Հայկ Ավանեսյանը:

Ազգ
օրվա դեպքերը

ԵՐԵՎԱՆ

Բաքուն պահանջում է արգելել Ղարաբաղի ընտրությունները

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Թուրքական Անատոլու գործակալությունը Նյու Յորքից ստացված տեղեկությունների հիման վրա հաղորդում է, որ Ադրբեջանի Ազգային ժողովը դիմումներ է հղել ԵԱՀԿ-ին եւ ՄԱԿ-ին, նշելով, որ «հայ անջատողականների» կողմից նոյեմբերի 24-ին Լեռնային Ղարաբաղում տեղի ունենալիք նախագահական ընտրությունները լրջորեն վտանգում են հաշտության բանակցությունները: Ադրբեջանի Ազգային ժողովը պահանջել է, որ ԵԱՀԿ-ն եւ ՄԱԿ-ն արգելք լինեն այս կիրակի կայացող ընտրություններին:

ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղարության հասցեով ուղարկված նամակում Ադրբեջանի ԱԺ-ն նշում է, որ կիրակի օրվա ընտրությունները «բացահայտորեն դրժում են բանակցության գործընթացը կազմակերպելու տրամադրությունները»: Ադրբեջանական խորհրդարանն ընդգծում է, որ «Ղարաբաղն Ադրբեջանի անբաժանելի մասնիկն է եւ տեղի ունենալիք ընտրությունները միջազգային իրավաբանության խախտում են»: «Հայ անջատողականների կողմից ծրագրված այդ ընտրությունների նպատակն է կասեցնել հաշտության գործընթացը եւ բռնի ուժով ծնել դնել ադրբեջանական տարածքների վրա», ասված է նամակում:

ԱՆԿԱՐԱ

Լուրջ տարաձայնություններ Թուրքիայի կառավարության մեջ

ՆԻԿՈՍԻԱ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: «Մահապատժի խլամի արքայան դատավճիռն է», երեկ հայտարարել է Բարօրության կուսակցությունից Թուրքիայի արդարադատության նախարար Շեւքեթ Կազանը: Կրանով խոսք նա ի նկատի է ունեցել փոխվարչապետ եւ արտգործնախարար Թանսու Չիլլերի ջանքերը, որը Նվիրամիությանը խափանել էր, թե Անկարան կկասեցնի Թուրքիայի եվրոպական օրենսգրքից մահապատժի հոդվածը հանելու պահանջը: Իսկ վերջինս Եվրամիության Մաստրիխտի վիճակը, հետագայում նաեւ որպես լիիրավ անդամ հենց Եվրամիության միանալու գլխավոր դայմաններից մեկն է:

Չիլլերը վերջերս հայտարարել էր, թե Անկարան կկասեցնի Եվրամիության հանդեպ իր պարտավորությունները մարդու իրավունքների ասպարեզում, ասելով նաեւ, որ վերջին մահապատիժներն չեղյալ համարելու հարցը կայացված էին, ցրանք, սակայն, ի կատար չեն ածվում: Բայց արդարադատության նախարար Կազանը դեմ էր այդ կերպ Չիլլերի խոստումներին, որը կուսակցությունը է նշմարվել ոչու: Իսկ վերջինս, ինչ որ հայտնի է, Եվրոպայի կողմի ցանկությամբ կառավարության մեջ համագործում է Բարօրության կուսակցության հետ:

Հատկանշական է, որ լինելով անխախտելի Թուրքիայի Հանրապետության կառավարության նախկին անդամներից, նա անձնական կյանքի փաստակների մասին ցի բերում: «Ըստ մեր կրոնի, գայթակղիչ նա եղել է Չիլլերի երեխան, անխուսափելի է վերադարձ մահապատժի: Այդ պատժի խլամի դատավճիռն է: Ուստի դուք չեք կարող նույնիսկ ընդունել մի այնպիսի հարց, ինչպիսին մահապատիժն է»:

Թուրքական թերթերը խնդրի նկատմամբ Կազանի նախորդական մոտեցումը մի կողմից համարում են անլուրջ, մյուս կողմից կառավարության մեջ առկա ճգնաժամի վկայություն, որի հիմքում ընկած է նախանձախնդրություն աշխարհիկ դեմոկրատիայի օրենքները շարիաթի նորմերի հետ շաղկապելու Բարօրության կուսակցության ներկայացուցիչների փորձը:

Իսկ այդպիսի դժվարին կացությունից ելք գտնելը հեշտ չի լինի, նկատի ունենալով, որ կառավարության ներկայիս ղեկավարը Բարօրության կուսակցության նախագահ Նեջմեթթին Էրբաքանն է:

ԲԱԼԿԱՆՆԵՐ

ԱՄՆ-ը կարողացավ թելադրել իր կամքը Բոսնիայի մահմեդականներին ու խորվաթներին

21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, VOA, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Խորվաթական Պլոչե նավահանգստում այսօր տեղի ունեցավ ամերիկյան զենքի եւ սպառազինության հանձնումը Բոսնիայի մահմեդական-խորվաթական դաշնության փոխնախագահ Գանիչին: Առաջարկությունը կատարվել են ամերիկյան ծրագրի շրջանակներում, որի նպատակն է հավասարակշռել Բոսնիայի տարբեր համայնքների զինված ուժերը ռազմական տեխնիկայով: Հայտնի է, որ ամերիկյան զենքի մատակարարումը երկար ժամանակ ձգձգվում էր մահմեդականների ու խորվաթների միջեւ: ԱՄՆ-ը հրաժարվում էր բնառաքել զենքը եւ տեխնիկայով լիարժեքորեն պատրաստել խորվաթական մահմեդական դաշնության դաշտային զինվորական ուժերի հրամանատարությունը: Զենքով լիակատար ամերիկյան հատը է տրվել խորվաթական կողմի ձեռքը, ևսկ դրա շրջանակներում մեր այդ եւ ցրերը: Զենքն ու ռազմական տեխնիկան կմատակարարվեն Բոսնիա-Հերցեգովինայի կենտրոնական նահանգ զինված դաշնությանը, մինչեւ դաշնության նոր բանակի ստեղծման ու մարզման մեծ առաջընթաց արձանագրվի:

ԴՈՒԲԼԻՆ

Իռլանդիայում թույլատրվեց ընտանեկան բաժանությունը

ԴՈՒԲԼԻՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-AFP: Իռլանդիայում, չնայած կարոլիկ եկեղեցու դիմադրությանը, խորհրդարանն ընդունել է օրենք, որով առաջին անգամ թույլատրվում է ամուսնալուծությունը: Այդպիսով եվրոպայում այլեւս չմնացին երկրներ, որոնք արգելում են ամուսնալուծությունը: Սահմանադրության համաձայն, օրենքագծային նոր ակտը ուժի մեջ կմտնի Իռլանդիայի նախագահ Մերի Ռոբինսոնի կողմից ստորագրելուց հետո: Սպասվում է, որ ամուսնալուծական առաջին դատավարությունները իռլանդական դատարաններում կսկսեն լսվել 1997 թվականի վերջերին:

ՀԻՊԵՐՆԵՐ

Ստամբուլ. Ուկրաինացիները զոհ գնացին իսլամական ահաբեկչության

ԵՐԵՎԱՆ, 20 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օրերս ահավոր հրդեհից բոցավառվել է Ստամբուլի «Թոզքեյ» հյուրանոցը: Կրակը ակնթարթային արագությամբ պատել է ամբողջ շենքը: Դեպքի հետեւանքով 75 ուկրաինացի զբոսաշրջիկներից 17-ը հեղձամահ է եղել, 41-ը՝ վիրավորվել: Ստամբուլի «Սաբահ» հաղորդում է, որ Թուրքիայում Ուկրաինայի դեսպան Ալեքսանդր Պրնչևն անդրադառնալով միջադեպին, հայտարարել է, որ երբ հետաքննությունը պարզի, որ հրդեհը ծագել է անզգուշության հետեւանքով, Ուկրաինայի կառավարությունը հուսադրում կդառնա այդ կորուստների դիմաց: Միաժամանակ, «Սաբահ»-ը հաղորդում է, որ անծանոթ մեկը զանգահարելով բերբերի խմբագրություններ, պնդել է, թե հրդեհը ծագել է ահաբեկչական ակտ իրականացնելու հետեւանքով: Միջադեպի պատասխանատվությունը ստանձնել է իսլամական «Զիհադ» շարժումը: Պնդվել է, որ այդ ահաբեկչությունն իրականացվել է երկու ուկրաինացի կանանց պատճառով, որոնք Չեչնիա մեկնող բուժ կամավորների վերաբերյալ գաղտնի տեղեկություններ են փոխանցել բուլղարական եւ ռուսական իշխանություններին: Անվտանգության մարմինների պաշտոնյաները դեռ չեն ընդունում ահաբեկչության հավանականությունը:

Վերջին կես դարում ամենաուժեղ հրդեհը Հոնկոնգում

21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, VOA, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Առնվազն 45 մարդ զոհվեց եւ 80-ը վիրավորվեց Հոնկոնգում վերջին կես դարում տեղի ունեցած ամենաուժեղ հրդեհի հետեւանքով: 20 ժամից ավելի պահանջվեց 100 հրշեջներից, որոնց հաջողվեց հաղթել կրակին: Զոհերի մեծամասնությունը հայտնաբերվել է 15-րդ հարկում գտնվող առեւտրի կենտրոնում: Հրդեհը բռնկվել է առաջին հարկում, վերելակի հորանում: Սկսվել է ողբերգության պատճառների հետաքննությունը: Հոնկոնգում, աշխարհի ամենախիտ բնակեցված քաղաքներից մեկում, կենտրոնացված է երկնաքերերի ամենամեծ խտությունը: Իշխանությունները բազմիցս բարձրացրել են քաղաքում հակահրդեհային միջոցառումների ուժեղացման հարցը:

Պուերտո Ռիկոյի մայրաքաղաքում գազի պայթյունից 15 մարդ զոհվեց

21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, «ԱԶԱՏՈՒԹՅՈՒՆ»: Պուերտո Ռիկոյի մայրաքաղաք Սան Խուանի խանութներից մեկում տեղի ունեցած պայթյունի հետեւանքով առնվազն 15 մարդ զոհվեց, 25-ը վերքեր ստացավ: Ենթադրվում է, որ պայթյունը տեղի է ունեցել գազի կուտակման պատճառով: Խանութը գտնվում է քաղաքի աշխույժ շրջաններից մեկում, մեծածախ առեւտրին ավտոբուսների կանգառից ոչ հեռու:

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
Երկու առանձնատուն միջանկյալ 250 քմ այգով (մեկը՝ 5 սենյակով, կրկնակի խոհանոց, լողարան, զուգարան շենք վերանորոգված), մյուսը՝ 80 քմ նկուղ-ավտոտնակով եւ բնակելի երկու հարկով (առանց ներքին հարդարանքի) «Զվարթնոց» կինոթատրոնի մոտակայքում (Մոնումենտ):
Զանգահարել
27-22-57 (ժամը 10^{00}-17^{00}) կամ
58-33-26 (ժամը 18^{00}-ից հետո).

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
3 սենյականոց բնակարան, ավտոտնակով, Արաբկիրի փողոցում:
ՀԵՌԱԽՈՍՆԵՐ՝
25-11-87, 58-18-41

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
2 սենյականոց բնակարան 5 հարկանի քարե շենքի 1-ին հարկում, Դեմիրճյան 17 շենք:
Հեռախոսներ՝
58-18-41, 52-30-56

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
2 սենյականոց բնակարան Կոմիտասի փողոցում:
ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 23-85-18

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
4 սենյականոց բնակարան (ընդհ. մակ.՝ 95 քմ, բնակ. մակ.՝ 65 քմ) քարե շենքի 4-րդ հարկում, ունի վերնահարկ (45 քմ) Ընդհանուր մակ.՝ 140 քմ, Աջափնյակում (Հանրապետական հիվանդանոցի մոտ):
Հեռախոսներ 34-25-86 տուն
58-18-41 աշխ (ժ 13^{00}-18^{00})

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
Թուրքական առեւտրի UGUR
ՀԵՌԱԽՈՍ՝ 74-46-44

ՎԱՃԱՌՎՈՒՄ Է
3 սենյականոց բնակարան, Դեմիրճյան 40 շենք, բն. 20:
Հեռախոս՝ 52-67-28

KUMTEL
KS 2030 DELUX ELECTRICAL HEATER
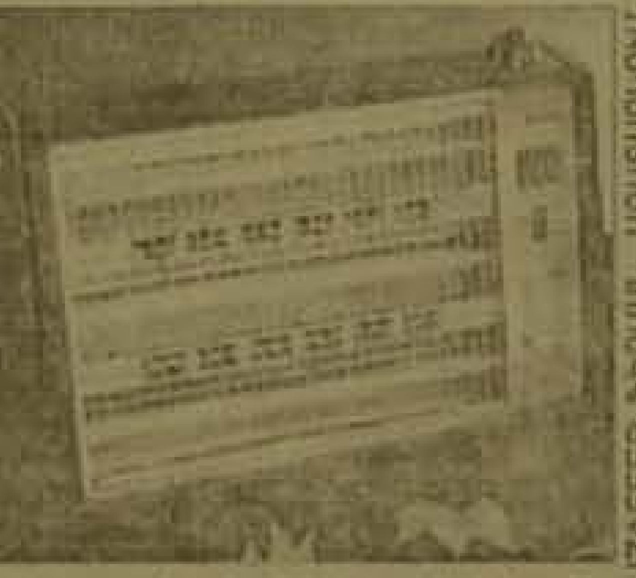

Հզորություն	3 x 650 վտ = 1950 վտ + 5%
Լարում	220 վ ± 10 %
Քաշը	4.8 կգ
Չափերը	575 մմ x 200 մմ x 415 մմ

GALERI MUZAFFER ՖԻՐՄԱՅԻ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒՄ Է

«ԿՈՒՄՏԵԼ»
Ֆիրմայի արտադրության «ԴԵԼՅՈՒՔՍ» էլեկտրական տաքացուցիչը նաեւ կարգավորում է սենյակի խոնավությունը, իսկ օդամիջի սիստեմը արագացնում է ջերմության հաղորդումը:
Թուրքիա, Ռիզե, Կազըմ Կարաբեքիր փողոց
Հեռ. (0464) 217 13 62
217 28 92
Ֆաքս (0464) 217 28 92

hotel asnur
Ցանկացողները կարող են օգտվել այս բավականին զեղչ գներով հյուրանոցից:

DIANA
ԳՈՎԱԶԴԱՅԻՆ ՑՈՒՑԱՆԱԿՆԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ
Նյութեր դիզայներական եւ ձեւավորման աշխատանքների համար:
Ամեն օր, ժամը 10:00-18:00
Հայացնի Մ. Մաշտոցի 31, հեռ. 53-26-80

ՆՈՐԱՍՏԵՂԾ «ՈՍԿԵ ՁԿՆԻԿ»
ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԵԶԸ
սիրով իր գիրկն է հրավիրում 4-7 տարեկան բոլոր մանուկներին: Միեւնույն ժամանակ, մեզ մոտ ձեր երեխաները կապահովվեն որակյալ անհատական սնունդով, զբոսնելով փորձառու եւ հմուտ մանկավարժների ուշադրության կենտրոնում, որոնք անհատապես կզբաղվեն ձեր զավակների մտավոր եւ ֆիզիկական զարգացմամբ:
ՄԵՆՔ ՍԻՐՈՎ ՍՊԱՍՈՒՄ ԵՆՔ ՁԵԶ:
Հայացնի Մաշտոցի 21ա
Հեռախոսներ՝ 522503, 563295
ժամը 18-ից հետո

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՍԻԱՄՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆՅԱՆ ԳՈՐԾՈՂ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԱՐԿԻ ԵՎ ՊԱՀԱՆՋԱՐԿԻ ՄԱՍԻՆ. ՀԵՌԱԽՈՍՈՎ 589167, 581351

«Հայաստան» հրատարակչության տպարան, Երեւան 23, Արշակունյաց 2 Պատվերի թիվ 65 Դասիչ 68140 Պատվեր 2228 Տպաքանակը 4000 Ստորագրված է տպագրության 20 11 1996 Գինը 75 դրամ